

Täysistunto

Keskiviikko 24.6.2015 klo 14.00—19.22

2. Pääministerin ilmoitus normien purkamisesta

Pääministerin ilmoitus PI 1/2015 vp

Keskustelu

Puhemies Maria Lohela: Päiväjärjestyksen 2. asiana on pääministerin ilmoitus normien purkamisesta. Pääministerin esittelypuheenvuoron jälkeen pidettävät ryhmäpuheenvuorot saavat kestää enintään 5 minuuttia. Sen jälkeen myönnän harkintani mukaan enintään 2 minuutin mittaisia vastauspuheenvuoroja, jotka varataan V-painiketta käyttäen. (Hälinää)

Pyydän salia hiljenemään. Keskustelu alkaa.

Keskustelu

14.01 Pääministeri Juha Sipilä: Arvoisa rouva puhemies, ärade talman! Pääministerin ilmoituksella tuodaan ajankohtaisia aiheita eduskunnan keskusteluun. Ajankohtainen aihe niin kotimaassa kuin EU:ssakin on kilpailukyvyyn ja ketteryiden palauttaminen luopumalla liiallisesta sääntelystä.

Hallituksen tavoitteena on nostaa Suomi kestävä kasvun ja työllisyyden tielle. Suomen suunta muuttuu vain työllä, yrittämisellä ja toimeliaisuudella. Niitä esteitä on purettava.

Regeringens mål är att få Finland på en väg som leder till hållbar tillväxt och sysselsättning. Finlands kurs ändras endast genom arbete, företagande och produktivitet. Hindren för dessa måste undanröjas.

Liiallisen sääntelyn myötä Suomi on menettänyt ketteryyttään ja kilpailukykyään. Tämä näkyy yritystoiminnassa, ihmisten arjessa, maataloudessa, rakentamisessa, investoinneissa, kilpailukyvyssä ja vapaaehtoistoiminnassa.

Tarvitsemme luottamusta. Olemme tottuneet, että kaikki ongelmat ratkaistaan normilla tai lailla. Tarvitsemme vaihtoehtoisia ja luovia ratkaisuja. Koko hallitus on määrätietoisesti sitoutunut turhan sääntelyn ja byrokratian purkamiseen sekä säädösten sujuvoittamiseen. Tämä on tärkeä osa hallitusohjelmaamme ja koskee kaikkia hallinnonaloja.

Sääntelyä tarvitaan edelleenkin järjestäytyneen yhteiskunnan ja ihmisten turvallisuuden ylläpitämiseksi ja takaamiseksi. Myös sääntelyn purku on lainvalmistelua ja edellyttää hyvän lainvalmistelumenettelyn noudattamista. Uuden lainsäädännön valmistelussa etsitään entistä enemmän vaihtoehtoja sääntelylle ja pohditaan tarkasti erilaisten vaihtoehtojen vaikutuksia. Toivon kaikkien kansanedustajien osallistuvan yhdessä maamme rakentamiseen, joka perustuisi enemmän luovuuden kuin valvonnan varaan. Nyt on hyvä aika vaihtaa myös sisältöön.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2015 vp

Säädösten sujuvoittaminen tarkoittaa seuraavaa viittä yhtä aikaa toteutettavaa kokonaisuutta:

Ensinnäkin, perustetaan valtioneuvoston yhteyteen lainsäädännön vaikutusarviointielin, jonka tehtävänä on varmistaa lainsäädännön vaikutusten arviointien laatu.

Toiseksi, perataan säädökset, jotka eniten haittaavat kansalaisten arkea, yritystoimintaa, maataloutta, investointeja, rakentamista, tervettä kilpailua ja vapaaehtoistoimintaa.

Kolmanneksi, ryhdytään välittömästi purkamaan kansalaisia ja yritystoimintaa haittaavia alempiasteisia normeja, määräyksiä ja ohjeita.

Neljänneksi, sujuvoitetaan lupa- ja valitusprosessit ja annetaan niitä koskeva palvelulupa.

Viidenneksi, viranomaisten keskinäisten valitusten määrä minimoidaan esimerkiksi ennakkoneuvontamenettelyllä.

Arvoisa puhemies! Normeja on purettava myös EU-tasolla. Hallitus on sitoutunut siihen, että EU-säännösten toimeenpanossa pidättäydytään kansallisesta, esimerkiksi kilpailukykyä haittaavasta lisäsääntelystä. Hallitus arvioi kaikkea EU-sääntelyä talouskasvun, kilpailukyvyn ja työllisyyden näkökulmasta. EU:n on tavoiteltava nykyistä parempaa ja kevyempää sääntelyä. Kartoitamme Suomen kannalta ongelmallisia säädöksiä ja säädösesityksiä. Tarkoitus on kertoa selvityksen tuloksista komissiolle heti alkusyksystä. Myös Suomessa panostetaan jatkossa enemmän omien vaikutusarvioiden tekemiseen. Hallituksen kantaa muodostettaessa on tiedettävä, mitä päätökset merkitsevät konkreettisesti suomalaisten hyvinvoinnin ja yritysten toimintaedellytysten kannalta.

Arvoisa puhemies! Osana sääntelyn purkua otetaan käyttöön isojen teollisten hankkeiden osalta lupaprosessien kiirehtimismenettely ja rutiinilupa-asioita siirretään ilmoitusmenettelyyn. Puramme rakentamismääräyksiä, jotka estävät puun käyttöä. Jopa hevosen lannan käyttö sallitaan energiantuotannossa. (Välihuutoja — Hälinää)

Kerron nyt lisää esimerkkejä, miten hallitus purkaa normitusta ja byrokratiaa sekä sujuvoittaa säädöksiä:

Yritysten eri tulolähteiden keskinäisten tappioiden vähennysoikeus (Puhemies koputtaa) vähentää merkittävästi verottajan ja yritysten hallinnollista taakkaa. Se rohkaisee myös uusiin investointeihin.

Työ- ja elinkeinoministeriö vähentää paperisten liitteiden vaadintaa. TEM varmistaa, että viranomaiset eivät kysy yrityksiltä samaa tietoa kahteen kertaan, ja se käy läpi kaikki yrityksiin kohdistuvat lupa- ja ilmoitusvelvoitteet. Esimerkiksi yrityskauppaan sähkömarkkinoilla ei jatkossa tarvittaisi lupaa.

Työ- ja elinkeinoministeriön tavoitteena on, että aluehallinnon ohjaamisessa ministeriöt pysyisivät enemmän strategisella tasolla ja antaisivat tilaa alueiden omalle harkintavallalle.

Suomi vaikuttaa aktiivisesti EU:ssa siihen, että maa- ja elintarviketalouden hallinnollinen taakka vähentyisi. Tämä on ollut vahvasti esillä EU:n luomusasetuksen uudistuksessa.

Maatalouden tukijärjestelmien hallinnollista taakkaa kevennetään.

Henkilökorttimenettelyä kevennetään ottamalla käyttöön sähköinen hakeminen ja valmiiden asiakirjojen suoratoimitus.

EU- ja Eta-alueiden ulkopuolelta tulevien asiantuntijoiden työlupakäytäntöjä helpotetaan.

Puretaan koulutusviennin esteitä ja normeja esimerkiksi tilauskoulutuksen vientimahdollisuuksia parantamalla.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2015 vp

Pörssiyhtiöiden hallinnollista taakkaa pienennetään.

Viranomaiskäsittelylle asetetaan kaavoitusprosessissa sitovat käsittelyajat.

Rakennusten käyttötarkoituksen muutoksia ja täydennysrakentamista sujuvoitetaan kevennetyllä kaavamenettelyllä.

Luodaan edellytykset pienimuotoiselle piharakentamiselle ja esimerkiksi aurinkopaneelien ja maalämpöpumppujen asentamiselle ilmoitusmenettelyn turvin. (Välihuutoja)

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakirjojen käyttöön, luovutukseen ja säilyttämiseen liittyvät käytännöt yhtenäistetään, ja mahdollistetaan sähköisten palveluiden laajamittainen hyödyntäminen.

Lisätään kaiken viranomaistiedon liikkuvuutta ja hyödyntämistä. Vahvistetaan kansalaisten oikeutta valvoa ja päättää itseään koskevien tietojen käytöstä kuitenkin varmistaen tietojen sujuva siirtyminen viranomaisten välillä.

Arvoisa puhemies! Meidän on rohkeasti uudistuttava, uskallettava luopua vanhoista toimintalinjoista ja muutettava ajattelutapaamme. Uudistumisen pitää pysyä jatkuvana tilana ja vireenä. Edistämme kokeilujen käyttöönottoa luomalla kokeilut mahdollistavan säädöspohjan. Suomen on mahdollista ottaa tuottavuusloikka julkisissa palveluissa ja yksityisellä sektorilla tarttumalla digitalisaation mahdollisuuksiin ja purkamalla turhaa sääntelyä ja byrokratiaa. Osana digitalisaatiota julkinen hallinto sitoutuu kysymään samaa tietoa kansalaisilta ja yrityksiltä vain kerran. Kuntien tehtäviä ja velvoitteita vähennetään.

Meidän on keskityttävä isompiin asioihin ja tehtävä ne kunnolla. Näin on myös hallinnossa. Emme tarvitse ministeriöihimme enää noin 300:aa eri strategiaa ja niihin 30 000:ta sivua tekstiä. Selvittää pitää jatkossakin, mutta ei turhaan. Normien purkamista on johdettava määrätietoisesti. Hallitus seuraa strategisten tavoitteiden toteutumista kahden viikon välein strategiaistunnoissaan. Eilen on perustettu oma ministerityöryhmä toimintatapojen uudistamiseen, mukaan lukien normien purku.

Arvoisa rouva puhemies! Ärade talman! För att Finland ska få ett lyft krävs ett nytt sätt att tänka. Med en folkmängd på fem miljoner har vi en ypperlig möjlighet att vara ett smidigt och experimenterande samhälle som förändrar sig och har framgång kring förändringarna i världen.

Suomen nousu vaatii ajattelutavan muutosta. Meillä on viiden miljoonan suomalaisen kansana oiva mahdollisuus olla ketterä ja kokeileva yhteiskunta, joka muuttuu ja menestyy maailman muutosten ympärillä.

14.12 Matti Vanhanen kesk (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Useimmat meistä ovat sekä täällä eduskunnassa että kunnanvaltuustoissa olleet näitä normeja ja säännöksiä tekemässä, osa aika kauankin, ja itse meidän pitää myös ryhtyä tähän urakkaan, johon hallitus on nyt näyttämässä suuntaa. Ja voidaan sanoa, että kun ei ole rahaa, niin silloin pitää asioita pystyä tekemään eri tavalla, käyttää luovuutta, ja tässä suhteessa eräänlainen vapauttaminen on se keino, jolla saadaan ihmisistä ja yrityksistä paras irti.

Tälläkin hetkellä meillä on Suomessa paljon investointihankkeita, jotka odottavat ja odottavat luvansaantia. Meillä on paljon toteuttamattomia ideoita. Nyt todella tarvitaan tätä vapauttamista.

Minä luulen, että jokainen meistä on kuullut esimerkkejä siitä, minkälaisia, voi sanoa, ylilyöntejä on syntynyt:

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2015 vp

Maanantaina luimme kahvilayrittäjistä, jotka halusivat kesäkahvilan perustaa Käpylään talon alakertaan, ja 100 000 euron investoinnit tarvittiin ilmastointiin, äänieristeisiin, hygieniajärjestelyihin.

Meillä oli viime viikolla Nurmijärven kunnanvaltuustossa kunnan Rajamäellä omistaman yhden tontin kaavamuuotos, jossa käyttötarkoitus olisi muutettu liike- ja asuinrakennuksesta julkisten palvelujen tontiksi. 80 sivua selvityksiä ja kaavaselostuksia vaadittiin, suurin osa niistä tuli valtion viranomaisten vaatimuksesta. Kaavavirkamies sanoi minulle, että hänen mielestään tällainen itsestänselvyys olisi pitänyt toteuttaa yhdellä liuskalla, ja olen samaa mieltä.

Taannoin minulle pariskunta lähetti kirjeen, olivat ostaneet torpan, jossa oli kaiketi sata vuotta aikanaan asuttu ja tehty ja kasvatettu lapsia. Nyt he vähän laajentaisivat sitä, mutta viranomaisvaatimukset edellyttivät, että siitä ei saa tehdä talvilämmintä. Sanon, että minä ihmeen takia.

Kaikki tämäntyyppinen aiheuttaa kustannuksia johonkin vaiheeseen tässä yhteiskunnassa ja taloudessa. Se hidastaa hankkeita. Se heikentää ja vähentää kilpailua. Se heikentää kilpailukykyä. Yrityksiä ei perusteta, työpaikkoja ei synny. Se tukahduttaa omatoimisuutta.

Nykyaikana kun tämä digitalisaatio, uusi tekniikka kehittyy, meidänhän pitäisi olla laboratorio, jossa voidaan kokeilla ja kaupallistaa sellaisia uusia menetelmiä, tuotteita ja palveluita, jotka voivat nousta maailmanmenestykseen. Ja tämäkin vaatii sitä, että tätä normiympäristöä väljennetään sillä tavalla, että parhaat ideat voivat toteutua.

Keskustan eduskuntaryhmä tukee sitä hallituksen ajattelutapaa, että turvallisuudesta pitää huolehtia, luonnollisesti, mutta emme me tarvitse ylisuojelua. Voidaan ehkä luottaa siihen, että kahvilan asiakkaat ehkä jaloillaan äänestävät siitä, onko kesäkahvilassa riittävä ilmastointi, tai että ehkä viranomaisten ei tarvitse miettiä sitä, missä joku pariskunta haluaa vanhuutensa päiviä elää.

Keskustan eduskuntaryhmä kokee tämän teeman ja aiheen ja tehtävän tämän nelivuotiskauden yhdeksi tärkeimmistä asioista. Tässä meillä on valtava urakka. Me itse olemme perustaneet nämä työryhmät, jotka omalta osaltaan tulevat antamaan syöttöjä hallitukselle ja ministeriöille, keräävät myös kansalaisilta ideoita, tekevät sitä samaa työtä, mitä viime vaalikaudella täällä eduskunnassa myös paljon tehtiin.

Hallitusohjelmassa on seitsemän aihealuetta valittu, joissa erityisesti tätä normien purkua tehdään. Ne on hyvin valittu, niillä on merkitystä talouden ja työllisyyden ja yrittäjyyden edistymisen kannalta, uuden teknologian käyttöönoton kannalta, mutta on myös aiheita, jotka menevät kansalaisen arkeen ja kansalaisjärjestöjen toimintamahdollisuuksiin ja luovat edellytyksiä sitä kautta yhteisöllisyyden paremmalle toteutumiselle.

Minusta meidän lainsäätäjänä pitää muistaa se, että jokaisella normilla on lopulta hintalappunsa, ja se pitää laskea. Työpaikkoja jää perustamatta, ideoita jää toteutumatta. On paljon ihmisten haaveita, jotka jäävät vain haaveiksi. Siksi se yleisohje ainakin keskustan eduskuntaryhmän suunnalta hallitukselle on se, että nyt pitää sallia lisää vapautta. Tässä alkuvaiheessa hallitukselle täydet pisteet siitä, että se on lähestynyt tätä asiaa tällä vakavuudella ja antanut nyt pääministerin ilmoituksen mitä tärkeimmästä teemasta.

14.17 Kaj Turunen ps (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eräässä suomalaisessa laulussa lauletaan: "Kone, älä hyydy. Älä hyydy nyt." Sitä, jos mitä, toivomme myös suomalaiseen yhteiskuntaan, sitä, ettei kone hyydy. Investointeja, yrittämistä ja työllistämistä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2015 vp

hydyttävät kuitenkin laajoiksi kasvaneet sääntely- ja lupamenettelyt. Kuntien sekä valtion toimintakulttuuri ja sääntöviidakko ovat vuosikymmenten mittaan paisuneet pisteeseen, jossa meidän on pakko aloittaa raivaus, tai koneemme tosiaankin hyytyy.

Liika sääntely on heikentänyt kilpailuasemaamme. Jos mielimme pärjätä kansainvälisessä kilpailussa ja houkutella esimerkiksi uutta toimeliaisuutta kotimaisten ja ulkomaisien investointien muodossa maahamme, emme voi enää jatkaa tällä hitaalla byrokratian ja pykälien tiellä. Nykyisin tilanne on se, että taloudellisia investointeja koskevia lupapäätöksiä voi joutua odottamaan jopa vuosia.

Byrokratiamme rattaissa makaa tälläkin hetkellä satojen miljoonien, jopa miljardien eurojen toteuttamista odottavia hankkeita. Tavallinen kansalainen puolestaan joutuu pahimmassa tapauksessa toimittamaan lippua ja lappua luukulta toiselle useaan kertaan sekä toimittamaan katselmuksia toteuttaakseen pienenkin hankkeen, liittyi se sitten rakentamiseen, ammatin harjoittamiseen, yrittämiseen tai melkein mihin tahansa. Melkein kaikki on tiukasti säänneltyä, ja käytännöt voivat vaihdella merkittävästikin kunnittain.

Miten sitten olemme joutuneet tähän tilanteeseen? Vastaus on valitettavasti, että pitkälti omien toimiemme vuoksi. Hyvä esimerkki kaikessa karmeudessaan siitä, miten asioita ei pitäisi kontrolloida, on maamme ympäristölupabyrokratia. Maassamme vaaditaan lupa 18 000:lta eri ympäristöön vaikuttavalta toimelta, siis 18 000 eri lupaa. Ruotsalaiset tulevat toimeen noin 5 000:lla, ja EU vaatii ainoastaan 2 000 lupamenettelyä. Voidaan siis väittää ja vetää johtopäätös, että sääntelyviidakkomme on suurelta osin omin päin kansallisesti kasvatettu. Valitettavinta tässä maamme tavassa kontrolloida ympäristölupa-asioita on päällekkäisyys ja hitaus.

Arvoisa rouva puhemies! Tämä hallitus onkin päättänyt aloittaa sen, mikä olisi pitänyt aloittaa jo vuosia sitten, eli aloittaa prosessin, jonka tuloksena syntyy uudenlainen Suomi, sellainen Suomi, jossa on helpompi hengittää, sellainen maa, jossa yritysten taloudellisten investointien ja yksityishenkilöiden toteuttamien hankkeiden toteuttamiseksi ei tarvitse suorittaa nykyisen kaltaista sääntömaratonin. Perussuomalaisten mielestä tärkeää normien purkamisessa on se, että sääntelybyrokratian syihin puututaan tavalla, joka tuo nopean tuloksen.

Seitsemän pointtia, joista ensimmäinen pointti on se, että kaikki sääntely on käytävä läpi ja turhasta sekä päällekkäisestä sääntelystä on luovuttava.

Toinen pointti: on katsottava, mistä lupamenettelyistä voidaan siirtyä ilmoitus- tai rekisteröintimenettelyyn.

Kolme: lupien käsittelyajoille on asetettava aikarajat.

Neljäs pointti: on siirryttävä yhden luukun periaatteeseen.

Viides pointti: hallintoa on kehitettävä niin, etteivät lupaviranomaiset valita toisten lupaviranomaisten tekemistä päätöksistä.

Kuudes pointti: Hallituksen on selkeytettävä elyjen, avien ja kuntien virkamiesten roolia sekä suoraviivaistettava hallinnon tapoja toimia. Pidämme hyvänä, että kunnille annetaan vapaammat kädet toteuttaa ja järjestää palveluitaan, mutta samalla on varmistettava, etteivät käytännöt kunnissa poikkea liikaa toisistaan.

Seitsemäs pointti: Viimeisenä mutta ei vähäisimpänä yritysten asiointia verottajan kanssa on saatava sujuvammaksi muun muassa asioinnin nopeuden suhteen ja verotuksen sitovien ennakkopäätösten suhteen.

Arvoisa rouva puhemies! Kokeiluille ja uusille ideoille on annettava tilaa. On selvää, että kaikki kokeilut eivät aina onnistu, mutta on pidettävä mielessä, että yksi onnistunut ko-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2015 vp

keilu voi olla kansantaloudellisesti paljon suurempi asia kuin muutama epäonnistunut. Jos meillä ei ole rohkeutta uudistua, hyvästä toiveesta huolimatta, koneemme voi hyytyä.

Lopuksi esitän ryhmäni puolesta toivomuksen kaikille kansanedustajille: työskennellään yhdessä uudistaaksemme Suomen normeja ja vähentääksemme byrokratiaa. Kansanedustajat, pidetään yhdessä kone käynnissä.

14.22 Outi Mäkelä kok (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Sääntely-Suomi on tullut tiensä päähän. Normien purkaminen ja järjestyttäminen on kokoomukselle erittäin tärkeä teema. Viime kaudella ministerimme Sanni Grahn-Laasonen oli sekä nostamassa aihetta laajaan keskusteluun että johtamassa puolueiden yhteistä paremman sääntelyn ryhmää. Hänen johdollaan myös toteutettiin esimerkiksi ympäristösuojelulain uudistus, jonka myötä lupaprosessien määrän on arvioitu vähenevän noin 20 prosentilla. On äärimmäisen tärkeää, että tiellä kohti sujuvampaa Suomea jatketaan myös tällä kaudella.

Nykyisen hallituksen ohjelmassa normien purkaminen esiintyy perustellusti läpileikkaavana teemana useissa kärkihankkeissa ja linjauksissa. Kokoomuksen eduskuntaryhmä antaa täyden tukensa kaikille sovituille linjauksille ja odottaa niiden kunnianhimoista toimeenpanoa, jotta uudistuksista saadaan kansalaisille ja elinkeinotoiminnalle maksimaalinen hyöty irti. Tarkoitus on edistää investointeja sekä vahvistaa työllisyyttä ja talouskasvun edellytyksiä. Tavoitteena on myös mahdollistaa julkisten palveluiden tuottaminen ihmisille kustannustehokkaasti, laadukkaasti ja parhaita käytäntöjä soveltaen. Normien purku ja sääntelyn keventäminen ovat keskeisiä keinoja näiden ja monien muiden tavoitteiden saavuttamiseksi.

Parempi sääntely tarkoittaa sekä tulevan sääntelyn laadun parantamista että olemassa olevan sääntelyn kriittistä läpikäymistä. Se tarkoittaa myös vaikutusarvointien laadun parantamista. Lakimuutoksilla tai uusilla säädöksillä ei pidä aiheuttaa sellaisia kustannuksia, jotka johtavat yritysten kannattavuuden heikkenemiseen tai työpaikkojen menettämiseen. Sekä julkisen sektorin omaa toimintaa ohjaavan normiston sujuvoittaminen että yksityistä sektoria kuormittavan sääntelyn keventäminen ovat hallitusohjelmassa erinomaisella tavalla mukana. Hankalimmillaan normi aiheuttaa sekä riesaa yksityiselle toimijalle että kustannuksia veronmaksajalle, kun normien noudattamista täytyy kontrolloida ja valvoa. Esimerkkeinä mainittakoon kampaamojen hintamerkintöjen tai alkoholimainonnan valvonta.

Arvoisa puhemies! Hallitusohjelmassa on asetettu tavoitteeksi myös sääntelyn nettomääräinen keventäminen. Tämä tarkoittaa, että jos uutta sääntelyä tulee, samalla on purettava vanhaa sääntelyä vähintään vastaavassa määrin. Oleellisinta ovat kuitenkin vaikutukset, eivät niinkään pykälien määrät. Tuhat fiksua pykälää on parempi kuin sata huonoa. Kaikki normit eivät myöskään ole turhia. Esimerkiksi ympäristönsuojelun tasosta on huoledittava jatkossakin.

Sääntely aiheuttaa yrityksille liikaa hallinnollista taakkaa. Tuotantoa, myyntiä ja työpaikkoja menetetään, kun pelkästään hallinnon vaatimuksiin vastaaminen aiheuttaa miljardikustannukset joka vuosi. Eiköhän olisi kaikille järkevämpää, että sekin resurssi olisi tuotavassa käytössä tuomassa hyvinvointia suomalaisille.

On hyvä, että normitalkoiden henki vaikuttaa hallitusohjelmassa kattavasti. Se koskee kaikkia aloja maa- ja metsätaloudesta, teollisuudesta, rakentamisesta, kaupasta aina julkisiin ja yksityisiin palveluihin ja vapaaehtoistoimintaan saakka. Kokoomuksen eduskuntaryhmä painottaa, että mitään alaa ei ole etukäteen rajattu normitalkoiden ulkopuolelle.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2015 vp

Normien purkaminen on markkinoille tulon esteiden poistamista ja toiminnan rajoitusten keventämistä. Se voi tarkoittaa kaupan suuryksikkösääntelyn neliömäärän tuntuva korottamista, ravintola-alan anniskelusäädösten yksinkertaistamista tai alakohtaisten luvanvaraisuuksien keventämistä tai korvaamista ilmoituksenvaraisuudella. Se voi olla määrällisesti tarveharkinnan väljentämistä tai poistamista vahvasti säännellyillä aloilla, kuten vaikkapa liikenne- tai apteekkialalla.

Paremmiin toimivat markkinat ja vapaampi reilu kilpailu pitävät hinnat kurissa, ja kuluttajat kiittävät. Hyvänä konkreettisena avauksena hallitusohjelmassa on kaupan aukioloaikojen vapauttaminen. Kauppias eli viime kädessä itse asiassa asiakas on ainoa oikea taho päättämään, milloin pitää liikettä auki ja milloin kiinni. Esimerkiksi tiettyjä pyhäpäiviä koskevista poikkeavista poikkeuslupavaatimuksista luopuminen pitäisi toteuttaa niin, että kaupat saisivat pitää ovensa auki silloin, kun asiakkaat, esimerkiksi matkailijat, ovat liikkeellä. Kaikkein selkeintä olisi kumota koko liikeaikalaki.

Sääntelyn parantaminen merkitsee byrokratian vähentämistä kansalaisten tai yrityksen suuntaan. Hyvänä esimerkkinä voi käyttää yhden luukun periaatetta, josta on erittäin tiukka kirjaus hallitusohjelmassa. Samaa asiaa saa kysyä kansalaiselta tai yritykseltä vain kerran. Olemme pohtineet, voisiko lupaprosesseista annettava palvelulupaus tarkoittaa, että jos lupa-asiasta ei ole tiettyyn aikarajaan mennessä annettu päätöstä, lupa katsottaisiin automaattisesti myönnettyksi. (Puhemies koputtaa)

Kokoomuksen eduskuntaryhmä kannustaa hallitusta rohkeisiin ja radikaaleihin uudistuksiin tarpeettomien normien ja turhan byrokratian purkamiseksi.

14.28 Antti Lindtman sd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies, värderade talman! Tarvitsemme Suomessa parempaa sääntelyä. Pääministeri Juha Sipilän hallitus on tarttunut tärkeään asiaan. Paremman sääntelyn tavoittelemisen on asia, jossa sosialidemokraatit antavat hallitukselle täyden tukensa ja ovat valmiit tekemään yhteistyötä.

On selvää, että meidän jokaisen elämää säännellään jollakin tavalla. Kun istumme autoon, niin suurin osa meistä kiinnittää turvavyön. 60-luvulla Suomen maanteillä saatettiin ajaa tuhatta ja sataa ilman turvavöitä. Liikenteessä kuolleiden määrä nousi niin suureksi, että presidentti Urho Kekkonen vihelsi pelin poikki. Suomessa autoilija pysähtyy stopperin kohdalla. Päiväkodeissa on tarpeeksi henkilökuntaa huolehtimassa lapsistamme. Työnantajat ja -tekijät noudattavat työelämän pelisääntöjä. Nämä ovat esimerkkejä hyvästä sääntelystä, jonka tarkoituksena on lisätä turvallisuutta ihmisten arjessa.

Sosialidemokraatit kannattavat sellaista sääntelyä, joka on kohtuullista yksilön kannalta, joka luottaa yksilöön, joka antaa ihmisille myös vapauksia ja joka katsoo tulevaisuuteen. SDP:n mielestä normeilla pitää tavoitella mahdollistamista sen sijaan, että holhotaan. Siksi sääntelyä, jonka ihmiset kokevat holhouksena, pitää tarkastella kriittisesti. Kriittisyys tarkoittaa sitä, että sääntelyä ja normeja tarkastellaan yksilön näkökulmasta sekä investointien ja työllisyyden näkökulmasta. Vaikutukset on arvioitava huolellisesti. Sen vuoksi sosialidemokraatit tarjoavat yhteistyön kättä hallitukselle. Toivomme, että hallitus jatkaa paremman sääntelyn valmistelua parlamentaarisen yhteistyönä.

Fru talman! Vi stöder målsättningen att avreglera sådana normer och sådan byråkrati som onödigt försvårar vardagen för medborgarna, företagen och föreningarna. Vi är villiga att ge vår insats i det här arbetet.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2015 vp

Arvoisa puhemies! SDP haluaa nopeuttaa investointien tekemistä ja helpottaa yritysten kasvua. Sen vuoksi sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä esittää seuraavaa. Numero 1: hakemus- ja valitusruuhkaa on purettava. Numero 2: lupaprosessit on tehtävä nopeiksi ja selkeiksi. Numero 3: eri viranomaisten ristiriitaisia päätöksiä on vähennettävä. Numero 4: yritystoiminnan käynnistämistä Suomessa on helpotettava entisestään. Sääntelyn selkeyttämisen yhteydessä täytyy kuitenkin pitää huolta harmaan talouden torjunnasta, turvallisuudesta, työntekijöiden oikeuksista, työsuojelusta ja ympäristöstä. Sääntelyn selkeyttämis-
sen yhteydessä täytyy pitää huolta näistä asioista.

SDP ehdottaa seuraavia toimenpiteitä paremman sääntelyn saavuttamiseksi:

Ensinnäkin työttömyysturvan byrokratiaa on kevennettävä. SDP ajoi viime kaudella läpi 300 euron suojaosuuden työttömyysturvaan ja asumistukeen. Tätä työtä on jatkettava, sillä työ on muuttunut pirstaleisemmaksi. Työttömyysturvanormeja on tarkastettava, jotta satunnaiset työt ovat aina kannattavia. Ihmisten on voitava tuntea elämänsä turvatuksi epävarmoillakin työmarkkinoilla.

Toiseksi esitämme yhden luukun periaatetta, joka helpottaa ihmisten asiointia. Kun ihminen asioi viranomaisen kanssa, viranomaisen pitää hankkia tarvittava asiakirja toiselta viranomaiselta sen sijaan, että asiakasta pompotellaan luukulta toiselle.

Kolmanneksi ehdotamme metropolihallinnon toteuttamista. Metropolihallinto vähentää byrokratiaa muun muassa maankäytössä ja kaavoituksessa ja siten helpottaa kohtuuhintais-
ten asuntojen rakentamista.

Neljänneksi esitämme, että maatalouslomitus voitaisiin järjestää vähemmällä byrokrati-
alla esimerkiksi palvelusetelien kautta.

Paremman sääntelyn lähtökohtana on oltava pragmaattisuus. (Hälinää — Puhemies ko-
puttaa) Yksi esimerkki, jossa voi sanoa, että ideologia ajoi pragmaattisuuden, järjenkäy-
tön, ohi, nähtiin viime kaudella, kun soidensuojeluohjelman toimeenpano keskeytettiin. SDP kannatti tuolloin ja kannattaa edelleenkin lakisääteistä suojeluohjelmaa. SDP suhtau-
tuu tähänkin asiaan pragmaattisesti. Ympäristö tarvitsee puolustajansa, sillä puhdas ympä-
ristö on suomalaisten turvallisuuden kannalta ensiarvoisen tärkeä asia. Ympäristö, jos mi-
kä, on meillä lainassa lapsiltamme ja tulevilta sukupolvilta.

Arvoisa puhemies! Matti Vanhasen ykköshallitus laati paremman sääntelyn toimintaoh-
jelman vuonna 2006. Viime hallituskaudella oli niin ikään puolueiden yhteinen paremman
sääntelyn työryhmä. SDP haluaa jatkaa tätä yhteistyötä.

Arvoisa puhemies! SDP kannattaa sellaista sääntelyä, jolla ihmisten arjesta tehdään tur-
vallisempaa, joka lisää tasa-arvoa ja ihmisten yhtäläisiä mahdollisuuksia. Me ajamme pa-
rempaa sääntelyä, jonka avulla vaikutetaan positiivisesti työllisyyteen ja yrittäjyyteen. (Pu-
hemies koputtaa)

Arvoisa pääministeri Sipilä, miltä SDP:n ehdotukset kuulostavat? Onko hallitus valmis
toteuttamaan niitä? Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä on valmis yhteistyöhön.

14.34 **Krista Mikkonen vihr** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Maailma muut-
tuu. Olisi typerää, jos emme välillä arvioisi sitä, millainen sääntely on toimivaa, mikä tur-
haa tai vanhentunutta. Tiukoilla säädöksillä ja tulkinnoilla olemme itse luoneet turhaa by-
rokratiaa, monimutkaistaneet yksinkertaisiakin asioita ja tappaneet luovuutta. Jos pienten
kyläjuhlien järjestäminen vaatii hygieniapassit, järjestysmiehet, turvallisuussuunnitelmat
ja meluilmoitukset, ei tarvitse ihmetellä, ettei vapaaehtoisia puuhaajia löydy entiseen ta-
paan, etenkin kun toisinkin voidaan tehdä. Ravintolapäivä on hyvä esimerkki sääntelyn on-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2015 vp

nistuneesta purkamisesta. Sen myötä vapaaehtoisvoimin on syntynyt ympäri maata, jopa ympäri maailmaa levittäytyvä yhteisötapahutuma.

Arvoisa puhemies! Normien purkuinnossa on tärkeää pitää mielessä se, miksi ne on alun perin luotu. Normi ei ole kirosana. Niiden tarkoitus on suojella ihmistä ja ympäristöä, taata palvelujen ja tuotteiden hyvä laatu. Monet normit täyttävät tarkoituksensa. Normiviidakossa on karsittavaa, mutta villiin länteen ei pidä mennä. Normit eivät ole vain yritystoimintaa hankaloittava tekijä, vaan ne voivat olla myös kilpailuetu. Säädökset ja lupamenettelyt tuovat kuluttajalle takuun laadusta ja ammattitaidosta. Vahvat ympäristönormit takaavat puhtaan ympäristön lisäksi edelläkävijän aseman suomalaisille laitevalmistajille cleantechin kasvavilla maailmanmarkkinoilla. Puhtaat vetemme ja vahva osaamisemme ympäristöasioissa ovat tiukkojen ympäristönormien ansiota. — Kiinnitin huomiota, ettei pääministeri maininnut ympäristöä lainkaan puheessaan, vaikka puhdas luontomme on yhteinen ylpeytemme ja siitä on pidettävä kiinni.

Sen sijaan saman asian selvittäminen useaan kertaan eri viranomaisille yrityksissä ja maatiloilla, päällekkäisyys eri tahojen valvontatehtävissä, yksityiskohtaiset mitoitusvaatimukset toimitiloissa, kohtuuttomat hygieniavaatimukset lähituottajille, vapaaehtoistoimijoilta vaaditut erilaiset luvat ja ilmoitukset ovat esimerkkejä purkuun joutavista normeista. Normien purussa kannattaa muistaa sote-sopan opetukset ja varmistaa jo alkuvaiheessa, ettei törmätä perustuslaillisiin seiniin. Esimerkiksi kansalaisten mahdollisuus vaikuttaa omaan elinympäristöönsä on perustuslailla turvattu.

Normien purku ei myöskään saa johtaa tilanteeseen, jossa sääntelyn vähetessä harmaa talous kasvaa. On myös varottava amerikkalaistyylistä järjestelmää, jossa etukäteissäätely on korvattu sillä, että sallitun ja kielletyn raja selvitetään oikeudessa. Ratkaisujen hakeminen oikeudessa vasta onkin byrokraattista, kankeaa ja kallista.

Arvoisa puhemies! Vihreiden mielestä kunnille pitää antaa nykyistä vapaammat kädet palveluiden järjestämiseen. Toimintaympäristöt eri puolilla maata ja jopa kuntien sisällä vaihtelevat, ja samoihin tavoitteisiin voidaan päästä eri tavoin. Siksi on järkevää, että normeilla ei sidota toteutustapoja liian tiukasti. On kuitenkin huolehdittava, että ihmiset saavat tarvitsemansa palvelut asuinkunnasta riippumatta. Vihreitä huolestuttaa hallitusohjelman kirjaus, jonka mukaan monet kuntalaisille tärkeät hyvinvointipalvelut kirjastosta liikuntaan ja kansalaisopistosta nuorisotoimeen eivät olisi enää lakisääteisiä, vaan kuntien omassa harkinnassa. Huoltamme lisää se, että kohtaan on liitetty selkeä säästötavoite. Jos palveluja ei tarvitse enää järjestää määräajassa tai lainkaan tai päiväkotien ja koulujen ryhmäkoot kasvavat rajoituksesta, ei ole kyse sääntelyn purkamisesta, vaan silloin on kyse palveluiden leikkauksista.

Arvoisa puhemies! Lupamenettelyä voidaan nopeuttaa ja sujuvoittaa riittävillä resursseilla ja viranomaisyhteistyöllä. Tästä on hyvä esimerkki Ville Niinistön ympäristöministerikaudella alkuun laitettu Äänekosken biotuotetehtaan ennakkoneuvotteluprosessi, joka toi ympäristöluvan nopeasti ympäristöarvoista tinkimättä. Sääntelyn valvontaa kannattaa suunnata sinne, missä rikkomisen todennäköisyys on suurin. Esimerkiksi verovirastossa riskien analysointi ja valvonnan suuntaaminen sen mukaan on tuottanut hyviä tuloksia.

Arvoisa puhemies! Normeilla on paikkansa ihmisen ja ympäristön hyvinvoinnin turvaajana sekä palveluiden ja tuotteiden laadun takaajana. Normiviidakko ei kuitenkaan saa muodostua hyvän elämän esteeksi. Normien purkua tulee tehdä, mutta se tulee tehdä harkiten. Sääntelyviidakosta ei pidä siirtyä villiin länteen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2015 vp

14.39 **Anna Kontula vas** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Normien tarkoituksena on luoda yhteiskunnalle pelisäännöt. Niillä suojataan haavoittuvia, jaetaan valtaa ja rajoitetaan oman käden oikeutta. Niillä luodaan standardeja ja kohdennetaan resursseja. Normit ovat modernin valtion ydin. Jos vallankäyttöä ei ohjattaisi laeilla, olisi lain tilalla jokin toinen, mielivaltaisempi järjestelmä. Normibyrokratian oikeutuksena on ihmisten yhdenvertaisuus valtiovallan edessä.

Lait eivät siis ole huono asia, päinvastoin. Ne syntyvät yleensä korjaamaan jotakin epäkohtaa. Esimerkiksi monet kuntien velvoitteiden yksityiskohdat — säännökset määrääjoista lääkäriin pääsemiseen tai lastensuojelun tarveselvitysten tekemiseen — ovat saaneet alkunsa kuntien penseydestä näiden tehtävien asianmukaiseen hoitamiseen. Osa normeista, esimerkiksi tietosuojasäännökset ja valitusoikeudet, nojaa koko modernin yhteiskunnan perustana oleviin vapausoikeuksiin. Historiasta meidän olisi pitänyt jo oppia, että näiden rajoittamiselle on syytä olla huomattavasti painavampia perusteita kuin rahanmeno tai käytännön hankaluus.

Rouva puhemies! Yhteiskunta muuttuu koko ajan, ja siksi normeilla on kiusallinen tapa vanhentua. Silloin asioiden sujuvoittamiseksi tarkoitettu sääntely kääntyy itseään vastaan. Tällainen ilmiö jumittaa parhaillaan esimerkiksi uusiutuvien energioiden pientuotantoa. Toisaalta, koska useimmat normit syntyvät eri intressiryhmien kompromisseina, saattavat ne olla jo alkujaankin epätarkoituksenmukaisia. Niinpä muun muassa kaavoitus on täynnä sääntelyä, joka ei oikeastaan ole ihan kenenkään toiveiden mukaista.

Normien heikkoutena on vielä sekin, että niitä toteuttavat viranomaiset ovat tavallisia, epäjohdonmukaisia ihmisiä. Merkittävä osa normitalkookeskustelussa esiin nostetuista ongelmista liittyykin enemmän viranomaistyön huonoon organisointiin kuin varsinaiseen lainsäädäntöön. Kun esimerkiksi laki toimeentulotuesta edellyttää hakijalta ainoastaan "välttämättömien tietojen" toimittamista, on se sosiaalitoimistoissa usein tulkittu kymmenien sivujen liiteluetteloiden vaatimiseksi.

Tällaisia sääntelyn pullonkauloja ja hidasteita on ilman muuta aiheellista tarkastella aika ajoin. Jos nurkkia ei koskaan siivota, kertyy niihin kaikenlaista turhaa roinaa. Normiputauksen pitäisi kuitenkin olla hallituksen jokapäiväistä huushollausta, ei varsinaisen poliittinen kysymys, ei ainakaan sellainen, josta tuore pääministeri antaa ihka ensimmäisen ilmoituksensa. Valinta on erityisen outo tilanteessa, jossa Suomella on ratkaistavana lukuisia vakavia yhteiskunnallisia haasteita.

Rouva puhemies! Suomalainen hallinto on edelleen kansainvälisesti vertaillen tehokasta ja esimerkiksi yrittäjien verovelvoitteisiin kuluva aika varsin kilpailukykyinen. Todella akuutit byrokratiasumat liittyvät meillä tukien alikäyttöön ja oikeuslaitoksen pitkiin jonoihin, joista kumpaankaan muuten hallitus ei ole luvannut puuttua. Hallitusohjelmaa lukies sa herääkin väistämättä epäily, tokko aikomuksena on todellisuudessa lainkaan vähentää normibyrokratiaa. Tavoitteeksi on nimittäin asetettu vastikkeellisuuden ja tarveharkinnan lisääminen, mikä suoraan tarkoittaa myös byrokratian lisäämistä.

Esitys lasten päivähoito-oikeuden sitomisesta vanhempien työmarkkinastatukseen edellyttää jopa kokonaan uuden kontrollimekanismin perustamista. Jo nykyisellään Suomen suurin normistressin ylläpitäjä on porvarillinen epäluottamuksen politiikka. Nämä talkoot näyttävät kuitenkin tuottavan viranomaisille niin paljon uutta paperityötä, että juhliin on aihetta yksistään metsäteollisuudella. Mikäli byrokratiaa oikeasti haluttaisiin keventää, pitäisi katseet kääntää niihin todellisiin lomakenieluihin: valvontaviranomaisten ja oikeus-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2015 vp

laitoksen jonoja venyttävään aliresursointiin sekä tietysti palvelujen ja tulonsiirtojen kytäysbyrokraaiaan.

Arvoisa rouva puhemies! Näissä pääministerin julistamissa normitalkoissa kiellettyjen tuplashottien ja huviveneiden käsisammuttimien vuositarkastusten päivittelyn lomaan on pujahtanut merkittäviä ideologisia hankkeita, kuten heikennykset perusturvaan ja hoiva-sektorin henkilöstömitoituksiin. Oikeasti nyt ei olla tekemässä mitään neutraalia koneen määrääikaishuoltoa vaan radikaalia poliittista projektia, (Puhemies koputtaa) vallan ja vau-rauden uusjakoa, vaihtamassa vakaata ja tilavaa perheautoa sporttisempaan malliin, jossa edistyksellinen turvateknologia on korvattu kiihtyvyyssominaisuuksilla. (Puhemies koput-taa) Istumapaikkoja uudessa pelissä on vain kahdelle, mutta lapset ja isoäiti joutavat kyllä kävelemäänkin.

14.45 Anna-Maja Henriksson r (ryhmäpuheenvuoro): Värderade talman, arvoisa puhe-mies! Det så kallade normtalko, som statsminister Sipilä efterlyser, behövs. Vi bör ha för-måga att se kritiskt på de direktiv och regler som reglerar vårt samhälle och som inverkar på vanliga medborgares vardag. Redan under förra regeringsperioden tog sig en parlamen-tarisk arbetsgrupp an uppdraget, så det finns att bygga på.

Det ska ändå sägas tydligt: ett normtalko är ingen patentmedicin för ett bättre samhälle. Det är en villfarelse att tro att ett land utan normer är ett lyckligt land. Vår nordiska rättsstat grundar sig på goda principer som vi skriver om till lagar och normer. Goda normer skyd-dar de svaga grupperna i samhället. Vi behöver även normer som tar hänsyn till miljön och som ger ramar för vår ekonomi.

Arvoisa puhemies! Tämän vuoksi on tärkeää, että nyt kaavailtu normien purkaminen ta-pahtuu vastuullisesti ja sen vaikutukset tiedostaen. Normitalkoot ovat sinänsä paikallaan, mutta ilman asiaankuuluvaa vaikutusten arviointia ja kokonaisvaltaista tarkastelua on ole-massa vaara, että normitalkoista muodostuu hanke, jossa yksilön oikeusturva — ehkäpä vahingossa — heikkenee. Tällaisten normien purkamista emme halua. On kuitenkin tietys-ti aivan selvää, että on paljon esimerkkejä liiallisesta ja epätarkoituksenmukaisesta säänte-lystä, jota on syytä väljentää. Ruotsalainen eduskuntaryhmä kysyy, miksi ei hallitus ole valmis luopumaan tarveharkinnasta koskien ulkomaalaista työvoimaa.

Meidän on syytä tarkistaa kaikkein tiukimpia rakentamista koskevia normeja, ja eihän voi olla niin, että vanhusten asumista koskevien direktiivien ja yksityiskohtaisten normien tulkinnat romuttavat koko toiminnan. Epäinhimillistä byrokratiaa on, jos vanhustentalo, jossa asukkaat voivat hyvin ja viihtyvät, on sulkemisuhan alla ainoastaan sen vuoksi, että tietyt neliömetrinormit eivät täyty. Ylipäätänsä meidän pitäisi ymmärtää yhteiskuntaa ra-kentaessamme, että kaikkia ja kaikkea ei pidä mitata samalla mitalla. Terveen järjen käy-tön pitää olla sallittua.

Toinen esimerkki liiallisesta byrokratiasta voidaan ottaa harmaan talouden torjunnasta. Epäilemättä Helsingin seudun kiivaimmilla rakennusmarkkinoilla tarvitaan kunnollista normiarsenaalia pimeän rakentamisen torjumiseksi, mutta saman raportointivelvollisuu-den vaatiminen pieniltä maaseudun rakennusfirmoilta niiden alihankkijoista ei ole viisas-ta. Jos pienyritykset ovat vaarassa tukehtua huomattavaan paperisotaan, varmasti kaikkia tässä maassa tarvittavia uusia työpaikkoja ei pystytä luomaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2015 vp

Värderade talman! Centern efterlyser särskilt färre normer när det gäller lantbruksnäringarna. Det är säkert på sin plats, samtidigt som vi vet att det i många fall handlar om EU-direktiv som vi genom nationella beslut inte ensamma kan ändra på.

Också inom social- och hälsovårdssektorn finns det skäl att luckra upp en del normer. Som exempel ter det sig inte meningsfullt att föräldrar till handikappade barn varje år till Folkpensionsanstalten måste göra en ny ansökan om rehabiliteringsstöd gällande den kroniska sjukdom deras barn lider av. Det är en process som dessutom är psykiskt tung.

I det här sammanhanget vill svenska riksdagsgruppen betona att bra naturskydd bygger på dialog och samförstånd. Tyvärr är det så att många markägare i den region från vilken jag kommer, från Österbotten, upplever NTM-centralen och miljömyndigheterna som motståndare till medborgarna, och då har någonting gått fel. Om man direkt går till tvångsinlösningar utan att först söka fredning på frivillig väg, så handlar det antingen om dålig förvaltning eller oändamålsenliga normer.

Arvoisa puhemies! Meidän ei pidä puhua ainoastaan normien purkamisesta vaan keskustella vakavasti paremmasta sääntelystä. Normit ovat tarpeen, mutta miten saada ne tarkoituksenmukaisemmiksi? Tavallisten kansalaisten järkeviksi kokemia normeja ei ole vaikea panna täytäntöön tai noudattaa. Vapaaehtoistyötä, talkootyötä rasittavat keinotekoiset normit pitäisikin viipymättä kitkeä pois. Yhteiskuntamme tarvitsee myös vapaaehtoisia panostuksia vähintään yhtä paljon kuin ennenkin, ehkä enemmänkin, minkä vuoksi meidän pitäisi varoa tukahduttamasta spontaania toimeliaisuutta tarpeettomalla sääntelyllä.

Värderade talman! Våra skuldyngda kommuner vill man delvis helt berättigat avlasta med färre normer och färre obligatoriska uppgifter. I den här processen bör man dock noga avväga konsekvenserna av större frivillighet. Ett normtalko är på villovägar om en kommun börjar stänga sitt bibliotek, tummar på sin grundservice eller begränsar sin språkliga service. Vägledande för klok avreglering är att medborgarens rätt till service på lika villkor inte äventyras.

14.51 Peter Östman kd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies, värderade fru talman! Statsministerns redogörelse gällande minskningen av onödig byråkrati och onödiga normer innehåller många goda förslag som är värda att understöda. Faktum är ju att det är just i denna sal som beslut som har förorsakat denna byråkrati har fattats, och som nu konstaterats vara ett av de största hindren för Finlands konkurrenskraft.

Det finns ett gammalt talesätt: spåren leder till syltfabriken, och vi sitter just nu i syltfabriken. I den här frågan är det just riksdagen som bär ansvaret. Det är vi som ska bära ansvaret för att reda upp situationen så att Finland återfår sin konkurrenskraft, och så att medborgarna återfår förtroendet för våra myndigheter.

Arvoisa rouva puhemies! "Minulla on sata työntekijää, ja näistä viisi on palkattu pelkästään pyörittämään yritykseen liittyvää byrokratiata. Tämän lisäksi käytämme säännöllisesti juristia." Näin kertoi taannoin eräs suomalaisyrittäjä, kun häneltä kysyttiin esimerkkejä byrokratiasta.

Sipilän hallituksen ohjelmassa sana "sääntely" esiintyy 23 kertaa. Hallituksen aikeet turhien normien purkamiseksi ovat todella välttämättömiä. Uskon, että tässä työssä voidaan löytää laaja poliittinen yhteisymmärrys. Näin aluksi todettakoon, että Keskukskauppakama-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2015 vp

rin vertailun mukaan vaaliohjelmassaan kattavimmin ylisääntelyn ja byrokratian purkua käsittivät kristillisdemokraatit.

Hallinnollista taakkaa ja ylisääntelyä on kaikilla sektoreilla. On välttämätöntä edistää uusien yritysten ja työpaikkojen syntyä. Hallintoa on saatava varjelemaan hyviä liikeideoita ja yrittäjiksi aikovia eikä hukuttamaan vaatimuksiinsa. Esimerkiksi ympäristöluvuissa lupaprosessien venyminen merkitsee usein menetettyjä liiketoimintamahdollisuuksia, ja kalliit lupamaksut rasittavat etenkin pk-yrityksiä. Lupajonoissa on tällä hetkellä yli 3 miljardin arvosta investointeja. Byrokratian keventämiseksi on erilaisia lupamenettelyjä sovitettava yhteen ja yhdistettävä lupia.

Ylisääntelyn purkamista on yritetty moneen otteeseen, mutta tuloksiin ei ole kunnolla päästy. Viime kaudella toiminut paremman sääntelyn työryhmä sai lyhyessä ajassa noin 400 erilaista ehdotusta paremmasta sääntelystä, sääntelyn purkamisesta ja sujuvoittamisesta. Joukossa oli paljon harkinnanarvoisia ehdotuksia.

Myös me kristillisdemokraatit olimme aktiivisia ehdottajia. Esitimme muun muassa, että rakennuslupamenettelyä tulee keventää pientalorakentamisen kohdalla. Kaavoitukseen liittyvää valitusmenettelyä on muutettava siten, etteivät asuntorakennushankkeet viivästy kohtuuttomasti. Eräs toinen muutettava asia olisi, että SAFA-arkkitehteja ei tarvitsisi käyttää pientalokohteissa vaan talotehtaiden suunnitteluratkaisut riittäisivät. Ruotsin malliin ehdotimme myös kevyttä lupamenettelyä pienikokoisen lisätalon rakentamiseksi tontille, jolla on jo omakotitalo ja käyttämätöntä rakennusoikeutta. Myös ennakolta anottavista rahankeräysluvuista luopuminen ja ilmoitusmenettelyyn siirtyminen on ollut yksi esimerkki KD:n esillä pitämistä ehdotuksista. Sisäministerimme ajoi asiaa, vaikkei siitä vielä viime kaudella päästykään sopimukseen.

Arvoisa puhemies! Suomen on pyrittävä vaikuttamaan valmisteilla olevaan EU-lainsäädäntöön entistäkin varhaisemmassa vaiheessa. Sekä Suomen hallitus että Euroopan komissio painottavat tarvetta kehittää EU-sääntelyä. Toivoa sopii, että Junckerin komission ponnistelut asiassa tuottavat tulosta eikä niille käy kuten Euroopan komission pk-yrityspoliittiselle toimintaohjelma Small Business Actille, jossa määriteltiin periaatteet, joiden tarkoituksena oli ohjata erilaisia toimenpiteitä pk-sektorin toimintaedellytysten kehittämiseksi. Liian yksityiskohtaisen EU-direktiivitehtailun sijaan tarvitaan nyt todellista lisäarvoa tuottavaa ja sisämarkkinoiden toimintaa edistävää puitelainsäädäntöä. Olisi myös syytä pitäytyä EU-direktiivien vähimmäisvaatimuksissa eikä pahentaa byrokratiaa omilla kansallisilla lisäyksillä.

Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen visiossa tavoitellaan sitä, että vuonna 2025 Suomessa ihmisellä on vapaus ja vastuu rakentaa omaa, perheensä ja läheistensä elämää, luotamme toisiimme, kunnioitamme toisiamme, sovimme asioista, pärjäämme vähemmällä sääntelyllä. Tämä on hyvä tavoitekuva. Ilman vapauteen vahvasti sidottua vastuuntuntoa ja yhteisesti kunnioitettuja perusarvoja yhteiskunta on tiellä, jonka päässä häämöttää tavoitteensa irvikuva: ylisäännelty yhteiskunta, jossa isoveli valvoo.

Lopuksi, rouva puhemies: Jäljet johtavat syytöntehtaalte, ja syytöntehtas on tässä tapauksessa eduskunta. Uutta instituutiota tai virastoa ei tarvita normien purkuun. Meiltä poliitikoilta, ja erityisesti Suomen hallitukselta, odotetaan nyt päätöksiä.

Puhemies Maria Lohela: Ennen debattia myönnän pääministeri Sipilälle 3 minuutin puheenvuoron ja ministeri Bernerille 2 minuutin puheenvuoron.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2015 vp

14.58 Pääministeri Juha Sipilä: Arvoisa rouva puhemies! Kiitoksia hyvähenkisestä keskustelusta. Täällä näyttää vallitsevan varsin suuri yksimielisyys siitä, että tavoite on oikea. Suomeen on saatava lisää terveen järjen käyttöä, enemmän luottamusta, ja erityisen tärkeää on nyt niitten normien helpottaminen, jotka rajoittavat ihmisten työllistymistä ja talouskasvua ja investointeja.

Täällä nousivat useassakin puheenvuorossa esille nämä tärkeän vapaaehtoistoiminnan esteet. Siellä ihmiset tekevät omalla vapaa-ajallaan töitä, ja moni toiminta on tukehtunut liialliseen normitukseen ja byrokratiaan.

Monessa puheenvuorossa nostettiin esille myöskin se, että tarvitaan sääntelyä ja pelisääntöjä. Kaikki sääntely ei ole pahasta. Esimerkiksi työsuojelukysymykset nostettiin esille, ympäristöä pitää suojella, liikenne tarvitsee säännöt — totta kai, se on selvä asia.

Mutta kun me puhumme sääntelyn purkamisesta tai normien purkamisesta ja paremmasta sääntelystä, niin meidän pitää olla varovaisia siinä, että se ei mene tähän EU-kontekstiin, elikkä kun EU:ssa puhutaan paremmasta sääntelystä, niin yleensä tarkoitetaan sitä, että ei voida purkaa olemassa olevaa sääntelyä. Me tarvitsemme molempia eli parempaa sääntelyä ja olemassa olevan sääntelyn purkamista.

Sitten täällä nostettiin lainvalmistelun laatu ja vaikutusarvioinnit. Se on ilman muuta keskeinen osa, kun puhutaan nimenomaan paremmasta sääntelystä.

No, sitten normit ja säännöt eivät välttämättä toimi samalla tavalla koko Suomessa, ja sen takia meidän pitäisi huomioida kaikissa säännöstöissä myöskin alueelliset erot ja antaa enemmän toimivaltaa sinne alueille, vapauttaa päätöksentekoa sinne ja luottaa ihmisten toimintakykyyn, luovuuteen ja yrittää vähemmän tehdä täällä koko maata kattavia sapluunoita.

Edustaja Mikkonen otti esille enemmän vastuuta kunnille -teeman. Kunnilla on tällä hetkellä 550 lakisäätelistä tehtävää ja noin 1 000 erilaista velvoitetta, ja kyllä nämä täytyy käydä myöskin kriittisesti läpi. Esimerkiksi vuonna 2000 näitä lakisäätelisiä tehtäviä oli 400, ja tämä on kasvanut hyvin voimakkaasti. Ja niin kuin edustaja Vanhanen puheenvuoronsa aluksi totesi, kukaan meistä ei ole syytön tähän prosessiin ja tämä ei ole keskinäisen syytelyn paikka, vaan nyt mietitään, niin kuin edustaja Östman sanoi, että täällä syltityhteal-la, jos jossakin, normeja kun tehdään, niin täällä samassa paikassa ne pitää myöskin purkaa.

Äänekosken investoinnin joku otti esille myöskin hyvänä esimerkkinä siitä, miten lupaprosessi voidaan rakentaa myöskin nopeaksi, mutta siitä huolimatta se tehdään huolellisesti.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Berner, 2 minuuttia.

15.01 Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner: Arvoisa rouva puhemies! Parempi sääntely parantaa tuottavuutta, kohentaa kilpailukykyä ja sujuvoittaa arkea. Liikenne- ja viestintäministeriössä hallinnon kaikki tasot käydään tiheällä kammalla läpi. Vaikuttamista Euroopan unionissa ja kansainvälisissä järjestöissä terästetään, jotta tarpeettomalta sääntelyltä vältytään.

Viestintäalalla markkinoita jäykistävät toimilupakäytännöt, joita tarkastellaan kriittisesti. Myös liikennealan sääntely uudistetaan. Liikenteessä digitaalisuuden hyödyntäminen on vasta alussa, mutta mahdollisuudet ovat valtavat. Asiakaslähtöisille palveluille on kysyntää niin kaupungeissa kuin haja-asutusalueilla. Perkaamalla pykälät palvelutarjonta ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2015 vp

kilpailu muun muassa henkilö- ja tavaraliikenteessä lisääntyvät, ja samalla luomme hyvän kasvualustan innovaatioille ja parempia palveluja ihmisille.

Liikennepolitiikassa aloitamme laajoja sääntelyuudistuksia. Uuteen liikennekaareen otetaan kuljetuspalveluja, tietoja, rekistereitä ja liikennealan virastoja koskevat yhtenäiset ja selkeät säännökset. Lähiaikoina kumoamme 12 turhaa ilmailusäädöstä. Myös esimerkiksi pysäköintikiekon käytöstä, muodosta ja jopa väristä on säädetty piinallisen tarkasti, mikä on aiheuttanut yleisen oikeustajun vastaisia pysäköintivirhemaksuja.

Kaikki sääntely ei ole tarpeetonta. Järkevä ja kilpailua edistävä pykälä on paikallaan, ihmisen turvallisuutta ja luottamusta arkeen on taattava.

Minulla on vastuu hallituksen kärkihankkeesta "Sujuvoitetaan säädöksiä". Toivon saavani kollegoiltani, kansalaisilta, yrityksiltä ja yhteisöiltä perusteltuja aloitteita huonojen säännösten tunnistamiseksi. Kehitetään yhdessä yhteiskuntaa, joka on lähempänä ihmistä, lähempänä yrityksiä, luodaan mahdollistava ja turvallinen ympäristö kansalaisille ja elinkeinoelämälle. — Kiitos.

Puhemies Maria Lohela: Aloitetaan debatti. Pyydän edustajia ilmoittautumaan. Ja tähän alkuun ryhmäpuheenvuorojen pitäjät saavat käyttää 2 minuutin puheenvuoron.

15.03 Matti Vanhanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oikeastaan selviän paljon lyhyemmälläkin ajalla.

Kun ajatellaan tätä koko hallituskauden isoa tehtävää, niin selkeästikin tämä normien purku ja parempi sääntely, kokeilujen kulttuuri saavuttaa tässä talossa ja salissa selvästi erittäin laajan kannatuksen, ja tältä pohjalta on hallituksen erittäin hyvä mennä rohkeisiin avauksiin, hakea esimerkkejä ympäri maata ja tuottaa esityksiä. Minä uskon, että ne tulevat kyllä täällä eduskunnassa saamaan erittäin hyvän vastaanoton.

15.04 Kaj Turunen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kun kuuntelin näitä opposition puheenvuoroja, oikeastaan kristillisdemokraattien puheenvuoroa täytyy ihan kehua, että se oli laadittu ajatuksella. Mutta vasemmistoliiton edustaja Kontulan puheenvuorossa oikeastaan juoksutitte ajatusta jo niin pitkälle, että sillä ei ole enää tämän hallituksen syyttämisen kannalta katsoen mitään tekemistä sääntelyn purkamisen kanssa. Toivon, että kuitenkin tässä salissa löytyisi sitä todellista halua sääntelyn purkamiseen niin, että kaikki puoluerhyvät siihen sitoutuisivat.

Mutta toisaalta jos miettii historiaa sitten, minulla on kansanedustajana vain neljä vuotta historiaa, ja viime vaalikaudella istuin talousvaliokunnassa. Sitä taustaa vasten ajatellen kieltämättä minun täytyy sanoa, että tästä sosialidemokraattien esityksestä parlamentaarisesta työryhmästä, joka purkaisi sääntelyä, ihan ensimmäisenä tuli ajatus Troijan hevosesta mieleen. Kun EU-sääntelyä esimerkiksi viime vaalikaudella talousvaliokunnassa käsiteltiin, niin olikohan niin, että lähes poikkeuksetta kansallisella lainsäädännöllä sosialidemokraatit olisivat halunneet sitä sääntelyä laajentaa koskemaan myös esimerkiksi pieniä yrityksiä, vaikka itse direktiivi koski listattuja yrityksiä. Oli tämäntyyppisiä asioita, jotka ovat sitten mahdottomia toteuttaa kuitenkin pienissä yrityksissä tai lisäävät merkittävästi kustannuksia tai sitten vaikuttavat siihen, perustetaanko yrityksiä ollenkaan.

Minä pidän hyvänä sitä, pääministeri, että olette perustanut eilen tämän ministerityöryhmän, mutta olisin tiedustellut tästä ministerityöryhmästä vielä, onko tälle asetettu varsinaisia tavoitteita. Nyt jos ajatellaan, että meillä on ympäristölainsäädäntöä sillä tavalla, että on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2015 vp

18 000 erilaista lupamenettelyä sellaisista hankkeista, jotka vaikuttavat joihin ympäristöön, niin onko esimerkiksi numeraalista tavoitetta sille, että pyritään vaikka Ruotsin tasolle, jossa on 5 000?

15.06 Outi Mäkelä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Palaisin vielä tähän aukioloaikojen vapauttamiseen, joka on hyvä ja konkreettinen kirjaus hallitusohjelmassa. Sehän on vastaus vuosien varrella ilmenneisiin lukuisiin järjenvastaisiin tilanteisiin. Kuten edelläkin puheessa totesin, esimerkiksi parhaiden turistisesonkien aikana osa liikkeistä ei voi pitää oviaan auki, tai jos esimerkiksi itsenäisyyspäivänä haluaa kampauksen laillisesti, niin kampaamoliikkeet ovat joutuneet hakemaan tämän 200 euron hintaisen poikkeusluvan.

Toivottavasti näistä käytännön tilanteista päästäisiin pikaisesti eroon, ja kysyisinkin: miten nopeasti tämän ehdottoman järkevän muutoksen kanssa on tarkoitus edetä ja missä järjestyksessä, ja miten tämä aukioloaikojen vapauttaminen nyt on tarkoitus toteuttaa?

15.07 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tavoite paremmasta sääntelystä on, kuten tuossa aikaisemmin totesin, aivan oikea, ja me annamme sille tukemme.

Olin vähän harmissani tästä perussuomalaisten ryhmäpuheenvuoron pitäjän suhtautumisesta tähän meidän tarjoukseemme, ja haluaisinkin nyt kuulla pääministeriltä, miten suhtaudutte siihen: aiotteko jatkaa tätä paremman sääntelyn valmistelua nimenomaan parlamentaarisenä yhteistyönä? Jos aiotte, niin me sosialidemokraatit olemme valmiit ohjentaamaan yhteistyön kättä. Olisi kiva kuulla hallituksen kannanotto siihen.

Ja sitten, kun täällä kehoitettiin ja kannustettiin myös kansanedustajia osallistumaan tähän työhön ja tunnistamaan niitä kohtia, joissa lainsäädäntö tai poliittiset päätökset vaikeuttavat kansalaisten arkea, niin ainakin yhden sellaisen löydän tuolta hallitusohjelmasta.

Meidän kaikkien tavoite on saada lisää työtä ja helpottaa työllistymistä. Nyt tämä vuokra-asuntoihin tuleva tuloarajoite, joka edellyttää ison valvontakoneiston luomista vuokra-asuntoyhtiöihin, jossa ihmisten tuloja ryhdytään, voisi sanoa, käyttämään — että jos otat esimerkiksi vuoropäällikön paikan, niin uhkana on se, että lennät omasta vuokra-asunnosta ulos — saattaa luoda aika ison työllistämisen esteen ja negatiivisen kannustimen sille, että ottaisi uutta tai paremmin palkattua työtä vastaan. Ja toisaalta sitten eräs vuokra-asuntoyhtiö arvioi, että tämän byrokratiakoneiston, jolla tätä valvotaan, luominen on aika kallista, niin kallista, että se saattaisi nostaa vuokria jopa puolitoista prosenttia.

Esitänkin hallitukselle kysymyksen: olisitteko valmis paremman sääntelyn talkoiden hengessä tarkastelemaan tätä linjausta uudelleen?

15.09 Ville Niinistö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on keskustelussa ollut paljon yhteistä oppositiopuolueilla ja hallituksella, ja se on hyvä asia, ja sille pohjalle kannattaisi nyt rakentaa jatkotyötä myös hallituksessa, että mahdollisimman laaja yhteiskunnan tuki olisi sille, miten lähdetään sääntelyä kehittämään, tekemään parempaa sääntelyä ja myös purkamaan tarpeetonta sääntelyä. Mutta silloin pitää mennä analyysissä vähän syvemmälle eikä tyytyä vain retorisiin kikkoihin siitä, että nyt tukahduttavasta byrokratiasta päästään eroon ja ihmiset vain tästä kummasti vapautuvat, vaan analysoida, että mikä on hyvä normi, mikä on hyvä sääntely, milloin se jopa luo markkinoita ja hyvää mahdollisuutta luoda yritystoimintaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2015 vp

Tässä esimerkinomaisesti tuon esille sen, että Saksan ympäristöministeri 90-luvulla, Klaus Töpfer, kristillisdemokraatti, selvitti silloin teollisuuden pyynnöstä laajasti, pitäisikö ympäristösääntelyssä siirtyä siihen, että on vähemmän normeja ja enemmän oikeudellisia sanktioita jälkikäteen niin kuin Yhdysvalloissa. Lopputulos tästä keskustelusta oli se, että kukaan ei halunnut sitä, koska se olisi tullut kalliimmaksi, se olisi ollut ympäristölle riskialttiimpaa ja teollisuus ei olisi tiennyt, mikä heitä koskee. Ja silloin tullaan siihen, että esimerkiksi ympäristösektorilla on aika tarkkaan käyty kaikki normit läpi, ja ei siellä oikeastaan ole mitään turhia normeja, niin että sitten puhutaan siitä, että pitäisi saada päästää myrkkyjä vesiin, ja minä en usko, että hallitus sitä haluaa.

Mutta se, mitä voidaan tehdä, on tehokkaampaa hallintoa, tehokkaampaa vuoropuhelua yhteistyössä hankkeiden edistämisessä. Ruotsissa on semmoinen jännä piirre, että Ruotsissa tulee valituksia vähemmän, koska tehdään alun perin laillisia päätöksiä. Eli yritykset ja kunnat tuntevat lain paremmin, noudattavat ympäristövastuuta vapaaehtoisesti paremmin, jolloin ei tehdä myöskään valituksia. Meidän korkeimman hallinto-oikeuden presidentti Pekka Hallberg on sanonut, että itse asiassa ympäristöperusteisista valituksista valtaosa menee oikeudessa läpi. Silloin on kysymys myös kansalaisten oikeusturvasta, että lakia noudatetaan eri päätöksissä.

Arvoisa puhemies! Oikeastaan huomioni on hallitukselle se, että hyvillä normeilla voidaan esimerkiksi edistää cleantechia — vaikka biopolttoaineen jakeluvaihtoehto — ja jos te voitte mennä vähän syvällisemmin siihen, mitä normeja te aiotte edistää, milloin pelikenttä voi olla reilu (Puhemies koputtaa) hyvillä normeilla ja mitä normeja, sääntelyä tai hallintoa voitaisiin tehostaa, niin päästään eteenpäin tässä keskustelussa.

15.12 Anna Kontula vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Normien purkaminen edellyttää ehdottomasti luottamusta, ja nyt tämän harjoituksen ongelma on, että hallitukselta tuntuu liikenevän luottamusta kyllä virkamiehistöön ja elinkeinoelämään, mutta ei tavallisiin kansalaisiin. Se näkyy muun muassa siinä, että kaikki konkreettiset esitykset normien purkamisesta liittyivät näistä kahteen edellä mainittuun. Sen sijaan tavallisille kansalaisille on tarjolla tarveharkintaa ja vastikkeellisuutta eli lisää säätelyä, lisää byrokratiaa, lisää kontrollia, lisää lomakkeita.

Jos ministeri Berner on oikeasti kiinnostunut tavallisen pienituloisen ihmisen elämään vaikuttavasta normisäätelystä, me voisimme ottaa yhdessä muutaman tunnin session ja käydä muutaman tapausesimerkin läpi siitä kafeinamaisesta todellisuudesta, jota tavalliset ihmiset joutuvat muutaman pienen rovon tai ihan peruspalvelun takia käymään läpi, koska niitä ei toistaiseksi missään hallituksen esityksessä ole mainittu, ne eivät nouse millään lailla tässä keskustelussa esiin. Ja ne jos mitkä vaikuttavat tavallisten ihmisten elämään ja koko tämän järjestelmän legitimaatioon.

15.13 Anna-Maja Henriksson r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä pääministeri Sipilä totesi, että on rohkeasti uudistuttava ja on uskallettava luopua vanhoista toimintalinjoista. Voimme ruotsalaisessa eduskuntaryhmässä yhtyä tähän, ja yksi konkreettinen asia koskee ulkomaalaisia työntekijöitä.

Ruotsalainen eduskuntaryhmä on sitä mieltä, että EU:n ja Eta-alueen ulkopuolisen työvoiman tarveharkinnasta tulisi luopua. Tätä mieltä olivat ainakin ennen eduskuntavaaleja sekä keskusta että kokoomus, mutta nyt tämä on ilmeisesti unohtunut, kun hallitusohjelmaa on kirjoitettu. Arvoisa pääministeri, esimerkiksi Närpiössä ulkomaalaiset työntekijät

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2015 vp

ovat kasvihuoneyrittäjille ratkaisevan tärkeitä, ilman heitä siellä ei olisi kasvihuoneita. Paikalliset yrittäjät ovat kuitenkin todenneet, että meidän nykyinen tarveharkintamme vaikeuttaa rekrytointia ja aiheuttaa turhaa byrokratiaa. Tämä sama viesti tulee myös täältä pääkaupunkiseudulta, myös teknologiayrityksiltä, jotka haluaisivat rekrytoida ulkomaalaisia huippuosaajia.

Nyt kerran kun puhutaan normitalkoista, niin miksi hallitus ei nyt halua tätä turhaa byrokratiaa purkaa? Miksi ei olla poistamassa ulkomaalaisen työvoiman tarveharkintaa kunnon? Sen sijaan olette ehdottamassa lukukausimaksuja EU- ja Eta-maiden ulkopuolelta tuleville opiskelijoille. Oletteko sitä mieltä, että Suomi ei tarvitse ulkomaisia osaajia? Me haluamme, että tähän maahan syntyy työpaikkoja, jotta me saamme kasvua ja voimme myös turvata meidän hyvinvointiamme pitkällä tähtäimellä.

15.15 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Tässä kun oli puhe tavallisista kansalaisista, niin haluaisin sanoa ensin vasemmistoliiton edustajalle, että kristillisdemokraattisen ideologian mukaan jokaisella ihmisellä on sama ihmisarvo, oli sitten työntekijä tai yrittäjä, niin että tässä, kun me luokittelemme ihmisiä eri luokkiin, tämä on hyvä pitää mielessä.

Uusi rakennusalan tiedonantolaki on johtanut siihen — otan yhden konkreettisen esimerkin — että kalustetoimittajan tulee selvittää rakennustyömaalla tehtyjen töiden kustannuksia, jos kyseinen yritys toimittaa esimerkiksi paikalle pari kaappia. Kun harmaata taloutta halutaan torjua, kaatuu käytännön työ laillisesti toimivien yrittäjien tehtäväksi. On arvioitu viime vuonna, että tämä harmaan talouden torjuntaohjelma olisi tuottanut valtion kassaan 20 miljoonaa euroa, ja siitä ollaan riemuittu. Mutta onko kukaan pohtinut — viime hallituskaudella kysyin tätä mutta minä en saanut sitä selvitystä — paljonko se on maksanut esimerkiksi yrityssectorille? Jos meillä on Suomessa noin 50 000 yritystä rakennus-alalla ja jokainen yritys on joutunut hankkimaan laitteita, investoimaan laitteisiin, että pystyvät hoitamaan tämän byrokratiaan liittyvän työn, niin se on maksanut näille rakennusalan yrityksille 0,5 miljardia plus sen päälle sitten vielä sen lisätyöajan, mitä siihen menee. Kannattaa tehdä vaikutusarviointeja, ennen kuin ruvetaan riemuitsemaan tehdyistä päätöksistä.

Puhemies Maria Lohela: Siirrytään minuutin puheenvuoroihin.

15.16 Elsi Katainen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Toivottavasti tämä normienpurkutalkoiden ympärillä hyrisevä suuri yksimielisyys todella enteilee sitä, että tulee vähemmän säätelyä ja parempaa säätelyä. On hyvä miettiä, miksi tällaiseen prosessiin ollaan jouduttu. Me olemme antaneet tilanteen ajautua siihen pisteeseen, että monet arkeamme helpottamaan tarkoitetut säännökset ovat kääntyneetkin meitä itseämme vastaan. Kansalaisen, sen tavallisen kansalaisen ja ihmisen ja myöskin asiakkaan, näkökulmasta esimerkiksi asumisen, maankäytön ja kaavoituksen byrokratiaa on purettava. Lisäksi meidän on pystyttävä keventämään hallintoa myös toteuttajan elikkä sen työn tekijän näkökulmasta, ja siksi myös kuntien tehtävien ja velvoitteiden vähentäminen on tärkeää, ja sen takia kuntien työntekijät on otettava mukiaan tähän prosessiin, jotta voidaan sitoutua myöskin niihin uusiin toimintatapoihin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2015 vp

Kysyisinkin ministeri Vehviläiseltä: (Puhemies koputtaa) kun kuntien velvoitteita ja tehtäviä ollaan vähentämässä, milloin se näkyy kuntalaisille, kuntalaisen arjessa ja myöskin työntekijän arjessa?

15.18 Ritva Elomaa ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitusohjelman yksi merkittävä linjaus on se, että byrokratiaa karsitaan kovalla kädellä. Tämä toimenpide on tervetullut yrityksille ja myös niille ihmisille, jotka haluavat uuden työpaikan, se edistää sitä. Mutta jos kansalainen haluaa tehdä työtä lyhyitäkin jaksoja, paperisota ja monimutkainen tukianomuksien täyttäminen ei saa olla siinä esteenä ja pelotteena. Vapaaehtoistoiminnan merkitys tulevaisuudessa korostuu, ja järjestö- ja seuratyötä sekä erilaisten yhdistysten toimintaa ei saa vaikeuttaa entisestään vaan helpottaa.

Mutta se asia, mikä helposti jää — totta kai kansalaisten etu on tärkeä — on eläinsuojelu, ja kysyisinkin hallitukselta: kun hallitusohjelmassa ei paljon eläinsuojelusta puhuta, miten nyt, kun valvontaa ja byrokratiaa vähennetään, eläinsuojelun käy tässä kohtaa? Siinä on paljon rikkomuksia ja sanktiot ovat tosi minimaaliset.

15.19 Pertti Salolainen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Te, herra pääministeri, ja teidän hallituksenne olette tarttuneet erittäin tärkeään asiaan, ja on todella kannatettava teema, että lähdette tätä selvittämään. On aivan selvää, että on vanhentuneita, tarpeettomia byrokraattisia säädöksiä, joita voidaan parantaa ja poistaa, sellaisia, joita ei enää tarvita, mutta on koko ajan pidettävä mielessä se, että mitään säädöksiä yleensä ei ole tehty turhaan. Ne on tehty ihmisen tai ympäristön tai luonnon suojelemiseksi.

Nyt, kun te lähdette tähän toimeen, kehotan, että otatte sellaisen paragrafin huomioon jokaisessa kohdassa, jossa puratte näitä sääntöjä, että arvioidaan sen vaikutus itse siihen asiaan, jota on haluttu suojella, samalla kun poistetaan turhaa byrokratiaa. (Eero Heinäluoma: Viisas puheenvuoro!)

15.20 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Puhemies asettaa riman aika korkealle tämän edustaja Salolaisen puheenvuoron jälkeen, koska tässä salissa on tänään ollut aivan hämmästyttävää historian siipien havinaa, näin yksituumaista peruslähtökohtaa, että ollaan valmiit käymään olemassa olevia säännöksiä lävitse ja miettimään, mitkä niistä ovat turhia ja tarpeettomia, ja siinä hallitus saa vahvan tuen, oikeastaan koen, että kaikkien ryhmäpuheenvuorojen osalta. Siihen käteen kannattaa hallituksen tarttua.

Sitten ongelma tulee siinä, minkä edustaja Salolainen sanoi, että kun monella sääntelyllä on se tärkeä pohja, että suojellaan sitä heikompaa, joka ilman sääntelyä tulee yliajetuksi — on se sitten luonto tai kuluttaja tai työntekijä olosuhteissa, että hän ei saa työsuojelua siellä ravintolassa, jossa ei ole ilmanvaihtoa ja jossa hän työskentelee — niin näiden käytännön yksityiskohtien osalta viisas voisi hallituksessa ajatella niin, että jos on olemassa syy sille suojelulle ja sen suojelun poistaminen tuottaa suuremman haitan (Puhemies koputtaa) kuin tämä täysin vapaa markkina, niin silloin se suojelu kannattaa jatkossakin pitää voimassa.

15.21 Satu Hassi vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Turvavyöt ja nopeusrajoitukset ovat esimerkki sääntelystä, jota aikoinaan on vastustettu turhana nipotuksena ja vapauden rajoittamisena, mutta muun muassa niiden ansiosta viime vuonna Suomen maan-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2015 vp

teillä kuoli noin tuhat ihmistä vähemmän kuin 70-luvun alkupuoliskon vuosina. Silti meillä on edelleen väkilukuun suhteutettuna enemmän liikennekuolemia kuin EU:ssa keskimäärin.

Kaikki säätely ei siis ole turhaa, mutta toki on sellaista säätelyä, jota pitäisi helpottaa. Itse nostaisin tässä esille sellaiset määräykset, jotka vaikeuttavat tai suorastaan estävät ruuan lähituotantoa. Esimerkiksi äskettäin kuulin kotkalaiselta ravintolan omistajalta, että hän ei voi ostaa kalaa suoraan kalastajilta, koska sitä varten hänellä pitäisi olla kokonainen 0-asteinen huone kalan käsittelyä varten. Hänen on siis pakko ostaa kalaa tukusta. Tämä on esimerkki säätelystä, joka ei varmasti paranna ruuan laatua eikä elintarviketurvallisuutta.

15.22 Annika Lapintie vas (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Kun hallitus nyt innokkaasti lähtee näitä normeja purkamaan, niin toivon, että muistatte myös sen, miksi normit on säädetty. Esimerkiksi harmaan talouden torjunta, joka viime hallituskaudella oli kärkihanke, ei ole tämän hallituksen kärkihanke, mutta siitä huolimatta toivon, että haluaisitte kohdella kaikkia ihmisiä, niin yrittäjiä kuin työntekijöitäkin, reilusti ja rehdisti. Me kaikki olemme lukueneet tarinoita siitä, millä tavalla harmaa talous, kaikkien normien ulkopuolella toimiva talous, kohtelee työntekijöitä, minkälaisilla palkoilla, minkälaisissa työoloissa sitä työtä tehdään. Todellisessa maailmassa työnantaja ja työntekijä eivät ole tasavertaisia sopimuskumppaneita, vaan kyllä se työntekijä tarvitsee sitä suojelua. Esimerkiksi työhön perehdytys uudelle työntekijälle, työsuojelunormien noudattaminen ovat kyllä niitä välttämättömyyksiä, joita toivon, että ette lähde purkamaan.

15.23 Stefan Wallin r (vastauspuheenvuoro): Värderade talman! Regeringens planer att fortsätta att röja upp i normdjungeln är i grunden en god sak. Var och en av oss, varenda kotte har i olika sammanhang stött på lagar, normer, tillståndsförfaranden, begränsningar, direkta förbud som är onödiga eller åtminstone inkonsekventa. Varför får exempelvis gårdsvin säljas direkt från gården medan småbryggaren i skärgården inte på samma villkor får sälja ut sitt öl direkt från bryggeriet?

Puhemies! Samalla kun hallitus haluaa purkaa turhaa tai väärällä tavalla toimivaa normistoa, niin muualla valtionhallinnossa tuotetaan uusia yllättäviä normeja. Eräs tuore tapaus on Poliisihallituksen päätös kieltää Veikkaukselta niin sanottu aggressiivinen markkinointi asiamiestensä kassoilla. Tämän päätöksen toimeenpano tarkoittaa muun muassa sitä, ettei Lottoa enää saa mainostaa makeisten läheisyydessä. Myös Veikkauksen mainostoteemit, ilmapallot ja lippusiimat ovat aiheuttaneet Poliisihallituksessa lähes kansallisen poikkeustilan. Miten hallitus aikoo poikkihallinnollisesti varmistaa sen, ettei yhden poistetun pöljän normin tilalle tule kahta uutta?

15.25 Antero Laukkanen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen nyt käynnistämät normitalkoot ovat tervetulleita. Tässä salissa ei varmaankaan ole yhtään sellaista istujaa, joka ei olisi vaalikentillä luvannut näiden normien poistamista. Ja toivoo sopiikin, että kun nämä esitykset aikanaan tulevat saliin, tämä yksimielinen tahtotila säilyy.

Pieni, tumma pilvi kuitenkin näiden talkoiden yllä on, ja se liittyy juuri tähän kuntien tehtävien ja velvoitteiden vähentämiseen. Minusta edustaja Heinäluoma juuri hienosti puuttui tähän, että on mahdollista, että kun näitä velvoitteita, joita on huolella harkittu ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2015 vp

laitettu ja joista on asetuksia säädetty, nyt puretaan, niistä tuleekin kuntien ylimääräinen säästöelementti tuleviin talousarvioneuvotteluihin.

Toivoisin, että hallitus huomioisi tämän erityisellä tavalla, etteivät nämä sääntelyt koske niitä elintärkeitä perustarpeita, peruspalveluita, joita pienituloiset käyttävät.

15.26 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me kyllä aidosti toivomme hallitukselle myötätuulta näissä normien purkutalkoissa, ennen kaikkea ilman muuta siinä kohtaa, missä tavallisen ihmisen asioita hoidetaan nykyistä paremmin ja joustavammin, missä erilaisista holhouksenalaisuuksista vapautetaan. Se on oikein, ja se on hyvä.

Mutta haluaisin kysyä, mihin teidän junanne tässä sitten pysähtyy. Kun nyt esimerkiksi Suomen hallitus ja Suomi vaatii Kreikalta tiettyjen suojattujen ammattialojen purkamista, niin ollaanko täällä Suomessa nyt valmiita purkamaan esimerkiksi taksiliikenteen sääntelyä? Oletteko te valmiita purkamaan apteekkitoiminnan sääntelyä? Kuinka pitkälle te olette oikein valmiita menemään?

Sitten haluaisin kysyä, että kun te otatte sote-järjestelyissä ilmeisesti tämän maakuntahallinnon käyttöön, niin kuinka te näette, että tämä uusi kolmas hallinnon taso oikein istuu tähän hallituksen tavoitteeseen purkaa sääntelyä ja turhaa byrokratiaa.

15.27 Seppo Kääriäinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Harva asia on saanut näin vankan tuen yli puoluerajain kuin tämä normien purkaminen taikka paremman sääntelyn politiikka täällä pääministerin esittelemänä sai. Häkellyttävää oli kuunnella edustaja Lindtmanin puheenvuoroa, siis myötähenkistä puheenvuoroa, jota edustajat Heinäluoma ja Tuppurainen ovat säestäneet. Tämä tekee herkälle mielelle suorastaan.

Tähän liittyy, tähän sääntelyyn, parempaan sääntelyyn, myös se, missä ihmisiä koskevia ja yrityksiä koskevia päätöksiä tehdään: putkihallinnon päässä siellä ylhäällä vaiko siellä alueilla, lähellä ihmisiä, lähellä yrityksiä? Mikä on se päälinja? Hallitus näyttää ohjelmassaan lähtevän siitä, että päätöksiä tehtäisiin enenevästi siellä alueilla, paikallisesti, yrityksissäkin ja lähellä ihmisiä. Tähän liittyy muun muassa aluehallinnon uudistaminen. Kysynkin, miten hallitus aikoo tätä aika suurta uudistusta lähiaikoina edistää.

15.28 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomi on kallis maa, jonka kilpailukyky on monesta eri syystä heikentynyt, ja nämä normit, sääntely ja byrokratia eivät ainakaan paranna kilpailukykyä. Monta kertaa ne estävät investointeja ja sitä kautta estävät työntekeä.

Arvoisa pääministeri, te totesitte, että normien purkua on johdettava määrätietoisesti. Itse näen kuitenkin, että tämä ei aina ole lainsäädännöllinen ongelma, mistä nämä normit johtavat näihin ongelmiin, vaan enemmän kyse on tulkinnasta, jota viranhaltijat sitten tekevät tuolla maakunnissa. Ja kun tämä toimeenpano yleensä on päätösten tärkein osa, niin mitenkä me tulemme nyt tämän normien purun panemaan toimeen ja kuka maakunnissa johtaa normien purkua, että me pääsemme sitten hyvään lopputulokseen siellä käytännön tasolla eli siellä alemmalla tasolla?

Puhemies Maria Lohela: Myönnän puheenvuorot edustajille Gustafsson, Juvonen, Karimäki ja Uotila. Otetaan sitten pari ministeripuheenvuoroa, siihen Tiilikainen ja Lindström.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2015 vp

15.29 Jukka Gustafsson sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jatkan tätä Lindtman—Heinäluoma-linjaa.

Hallitus on tärkeällä asialla liikkeellä. Täällä jo sivuttiin sitä, että näitten kuntien tehtävien ja normien karsiminen on nyt jäänyt vähän katveeseen. Tämä on minusta erityisesti asia, jossa toivoisin, että hallitus kuuntelisi myöskin oppositiota ja pääsisimme vaikuttamaan. Suoraan sanoen kannan erittäin suurta huolta siitä, mihin on viitattu, että nyt ollaan kajoamassa kirjastolakiin, taiteen perusopetukseen, teatteri- ja orkesterilakiin. Esimerkiksi kirjasto on minulle yksi kolmesta kivijalasta — näitä ovat peruskoulu, yleisradio, suomalainen kirjastojärjestelmä. Se on meidän kansallisen kulttuurimme kivijalka, ja toivoisin, että tässä yhteydessä nyt myöskin huolehdittaisiin siitä, että kirjastolaitos säilyy elävänä ja tasa-arvoisena Suomessa.

15.30 Arja Juvonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kansalta kuulua: "Jos olisin tiennyt, miten vaikeaa on ryhtyä yrittäjäksi, en olisi ryhtynyt." "Jos olisin tiennyt, miten vaikeaa on rakentaa talo, en olisi rakentanut." Normitalkoilla on siis paikansa.

Kaava- ja rakennuslupavalituksiin kuluu aikaa mutta myös rahaa. Rakennuskustannuksia kohottaa muun muassa rakennuslupan tarve pienissä hankkeissa ja asiakirjavaatimusten eriytyminen eri kunnissa. Rakennus- ja kaavamääräyksiä saatetaan myös soveltaa eri kunnissa eri tavalla, ja viranomaisilla voi olla erilaisia tulkintoja.

Ja entä yrittäminen, mitä kaikkea yrittäjyyteen liittyvää voisimme hoitaa yhden luukun taktiikalla? Me osaamme säätää lakeja, mutta osaammeko me purkaa niitä ja teemmekö sen myös inhimillisesti ja eettiset näkökulmat huomioiden? On normeja, jotka ovat hidas- teita, mutta on myös normeja, joiden tehtävänä on suojella heikompaa, tuoda turvaa ja suo- jella. Lainsäädännön vaikutusten arviointi kuten myös kansalaisten kuuleminen on siis en- siarvoisen tärkeää, jotta osumme tässäkin asiassa oikeaan.

15.31 Johanna Karimäki vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On kyl- lä kannatettavaa perata sääntelyjä ja normeja ja poistaa päällekkäisyyttä, jotta ihmisten arki helpottuu ja pienyrittäjien toimintamahdollisuudet paranevat. Mutta yhdyn niihin moniin puheenvuoroihin, että moni sääntely ja monet normit on tehty asukkaiden, pienten ihmis- ten turvaamiseksi ja ne turvaavat myös peruspalveluja. Yksi hyvä esimerkki on se, että kaupan suuryksiköiden sääntely säilyttää lähikaupat kylissä, ja myös päivähoiton ryhmä- kokojen sääntely on merkityksellistä.

Laittaisın jäitä hattuun myös esteettömyyssäännösten purkamisessa. Meillä on vanhene- va väestö ja vammaisia henkilöitä, joiden asumista kotona on pikemminkin tuettava ja kan- nustettava. On tutkittu, että jos esteettömyys otetaan huomioon jo varhaisessa vaiheessa ja suunnittelussa, se ei edes tule niin kalliiksi. Ja hyvä esteettömyys parantaa asumisen laatua myös kaiken kaikkiaan. Haluaisin hallitukselta lisätietoja siitä, mitä suunnitelmia teillä on esteettömyysnormien purkamisessa.

15.32 Kari Uotila vas (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Saisi tulla hallittu raken- nemuutos, joka aikoinaan sai yhtä laajan konsensuksen eduskuntasalissa kuin nyt nämä normitalkoot.

Mutta kun kuuntelin pääministerin puheenvuoroa, niin pikkasen huolestuin siinä viral- lisessa ilmoituspuheenvuorossa, kun pääministeri totesi, että säätelyä tarvitaan edelleen-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2015 vp

kin järjestäytyneen hyvinvointiyhteiskunnan ja ihmisten turvallisuuden ylläpitämiseksi ja takaamiseksi, että eikö todellakaan muuhun. Mutta onneksi pääministeri vastauspuheen-vuorossaan korjasi tämän ja mainitsi muun muassa tärkeän työsuojeluasian. Elikkä kyllä niitä normeja ja säätelyä tarvitaan aika laajasti edelleenkin.

Kuten täällä edustaja Heinäluoma jo viittasi edustaja Vanhasen viittaukseen — siihen, että kyllä asiakkaat voivat jaloillaan päättää, onko kahvilassa liian kuuma tai liikaa pako-kaasua — sen kahvilan työntekijänkin pitää tulla siellä kahvilassa toimeen.

Ja yksi esimerkki on Talvivaara, sadat miljoonat, joita joudutaan Talvivaaraan vielä lait-tamaan: ei se Talvivaaran ongelma tainnut olla liian tiukat normit vaan päinvastoin.

Puhemies Maria Lohela: Ennen ministereitä vielä edustaja Rinne.

15.34 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minäkin haluan järkyt-tää edustaja Kääriäistä herkistämällä häntä nyt positiivisella puheenvuorolla.

Hallitus on tarttunut tärkeään asiaan, asiaan, joka oli ja on SDP:n tavoitteissa tälle vaa-likaudelle. Nämä normien purkutalkoot, byrokratian purkutalkoot, täytyy tehdä hyvällä harkinnalla, ja niitten vaikutusarviot on tehtävä etukäteen oikealla tavalla.

Minä tartun kuitenkin yhteen asiaan, jossa meillä SDP:ssä ollaan hieman huolissaan ja kriittisiä suhteissa näihin normien purkuihin. Elikkä hallitus kaavailee tämmöistä puitela-kia, jossa puututaan esimerkiksi kirjastopalveluihin, nuorisopalveluihin ja liikuntapalve-luihin sillä tavalla, että sitä päätösvaltaa siirretään kuntatasolle ilman mitään velvoittavia normeja. Me pelkäämme, olemme huolissamme siitä, että tämä tarkoittaa sitä, että joissa-kin kunnissa, yhdessä tai useammassa kunnassa, tulee tilanne, jossa kirjastopalvelut eivät olekaan kaikkien kansalaisten saatavilla tai nuorisopalveluita ei toteuteta sillä tavalla, että ne ovat kaikkien saavutettavissa, tai että liikuntapalveluissa yksityinen palvelu korvaa täy-sin julkisen palvelun. Tähän on paineita kunnissa tietenkin sen takia, että kuntien talousti-lanne on tällä hetkellä (Puhemies koputtaa) vaikea, ja tästä näkökulmasta toivon, että hal-litus vielä uudelleen miettisi näitä normitalkoita ja käyttäisi tässä sitä vaikuttavuusarviota (Puhemies: Aika!) etukäteen, ettei yhteiskunta jakautuisi kahtia.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Vehviläinen, 2 minuuttia.

15.35 Kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin näistä kuntien tehtävistä ja velvoitteiden karsimisesta, mistä muun muassa edustaja Katainen kysyi, totean sen, että työ siinä on aloitettu ja on tarkoitus, että syyskuun budjettiriihessä pystymme tekemään tämmöisen toimenpideohjelman siitä, mi-ten sitä viedään eteenpäin. Mutta haluan täällä myös korostaa, kun täällä on lähes 160 kun-tapäättäjä tässä salissa, että hallitus antaa mahdollisuuden ja toimintavapautta velvoittei-den ja tehtävien hoitamiseen siellä kunnissa, mutta kuntapäättäjät on se joukko, joka tekee ne päätökset.

Minusta on hyvä, että me näemme kuntapäättäjät meidän kumppaneina eikä niin, että me ohjaamme vain täältä, vaan että tämä on aitoa vuorovaikutusta. Pidän erittäin hyvänä niitä kuntia ja kuntapäättäjiä, jotka ovat jo lähteneet aivan itse tekemään tämmöistä toimin-tavapautta ja hakemaan uusia toimintatapoja. Otan esimerkiksi Liperin kunnan. Siellä otet-tiin 2012—2013 käyttöön tuntiperusteinen päivähoitomaksujärjestelmä. Nyt he saavat

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2015 vp

siellä vuositason lähes 500 000 euroa säästää, ja se on erittäin paljon. Eli kannustan myös kuntia itse tekemään tällaisia uudistuksia.

No, sitten edustaja Kääriäinen kysyi tästä aluehallinnon uudistamisesta. Kuten tässä jo edellä pääministeri toi esille, meillä on tarkoitus tämän kesän aikana hioa näitä meidän strategisia kärkihankkeitamme ja myös näitä reformeja, uudistuksia, kuten aluehallintouudistusta, ja varmaan alkusyksystä voimme kertoa tietyllä tavalla niistä askelmerkkejä ja työsuunnitelmaa, miten menemme niissä eteenpäin.

Lopulta totean vielä näistä kokeiluista, jotka ovat yksi tapa myös tässä toimintatapojen uudistamisessa. Te tiedätte, että kokeilujen järjestäminen Suomessa on ollut aika vaikeaa, että on tarvittu erillinen kokeilulaki. Nyt hallituksella on hallitusohjelmaan kirjattu, että me haemme sellaisia säädöksiä, joilla kokeilujen järjestäminen tulee helpommaksi, ja toivon, että eduskunta haluaa olla tässä työssä myös mukana ja suhtautuu siihen positiivisesti.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Tiilikainen, 2 minuuttia.

15.37 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus tietenkin turvaa ihmisten terveyden ja ympäristönsuojelun tason. Siinä, että normeja kevennetään, byrokratiaa kevennetään, kyse on siitä, miten mahdollisimman pienellä vaivalla pystytään se hyvä terveyden ja ympäristönsuojelun taso saavuttamaan. Siitäkin tässä on kyse, ja siitä on laaja yhteisymmärrys.

Kun esimerkiksi päätösvaltaa siirretään paikallisille tasoille — ympäristöministeriöstä maakuntakaavojen vahvistaminen maakuntiin, elyiltä kaavoitusvaltaa kunnille — samalla vahvistetaan myös demokratiaa. Ja kun demokraattisella prosessilla paikalliset päättäjät tekevät hyviä päätöksiä, se myös vähentää valitusten tarvetta. Eli mitä lähempänä ihmistä päätökset tehdään, sitä paremmin ihmiset pystyvät niihin vaikuttamaan ja sitä vähemmän tarvitaan epätoivoisia valitusprosesseja. Tämä on myös hyvä huomata tässä keskustelussa.

Muutamia esimerkkejä. Otetaan vaikka maisemätyölupa: jos ihminen haluaa kaataa omalta tontiltaan puun, niin ei se saa ilmoitusmenettelyä järeämpiä toimia edellyttää. Tai jos haluaa katolleen aurinkopaneelit. Tai jos haluaa öljylämmityksen korvata maalämmöllä, niin kyllä se reikä on saatava siihen tontille kairata. Eli tämänkaltaiset asiat helpottavat ihmisten toimimista yhteiskunnan ja ympäristön hyväksi eivätkä suinkaan ole sitä vaarantamassa. Tai kotieläinsuojien luvitus: Jos ympäristölupa ja rakennuslupa yhdistetään, viljelijä selviää helpommalla. Ja kun tuo lupa on kerran johonkin kohteeseen saatu, niin jos ei oleellisia muutoksia tuotannossa tapahdu, ei sitä samaa asiaa tarvitse kerta toisensa jälkeen määrääjän jälkeen hakea.

Kyllä tässä on paljon keventämistä, järjen käyttöä.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Lindström, 2 minuuttia.

15.40 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Lindtman nosti esille viime kaudella voimaan saatetun 300 euron suojaosan esimerkkinä tämmöisen työttömyysturvan byrokratian purkamisesta. Se on hyvä asia, ja olen kehunut sitä aikaisemminkin ja kehun edelleen. Siihen suuntaan nimenomaan pitää kehittää. Minulla on vastuullani tämän työn vastaanottamista estävien kannusteloukujen purkaminen, ja otan ehdotuksia vastaan ihan mielelläni. (Eduskunnasta: Perustulo!) Ihan rakentavia ehdotuksia saa minulle laittaa, koska tämä savotta on aikamoinen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2015 vp

Suuri osa näitten yritysten byrokratiasta muodostuu yleensä siinä vaiheessa, kun se yritys muuttaa sitä toimintaansa jonkun uuden velvoitteen vuoksi. Sen vuoksi olisi ensisijaista, että ainakin koetettaisiin välttää, ettei näille yrityksille niitä uusia velvoitteita tule.

Lupamenettelyn vaihtaminen ilmoitusmenettelyksi: no, se ei välttämättä suoraan vähennä sen yrityksen hallinnollista taakkaa, mutta se mahdollistaa sen, että se yritys voi käynnistää sen toiminnan heti. Mutta samalla pitää huolehtia muun muassa siitä, että niiltä yrityksiltä kysytään vain olennainen tieto, kiinnitetään huomiota siihen, missä muodossa mahdolliset liitteet tulee toimittaa, ja käytetään sitä tietoa, joka muilla viranomaisilla jo yrityksestä on. Tällä tavalla voidaan vähentää sitä byrokratiaa.

Sitten täällä kiinnitettiin huomiota tähän lainvalmisteluun ja tämän sääntelyn purkamiseen. Totta kai on ratkaisevaa, että kootaan riittävä tietopohja sen selvittämiseksi, miten näihin tavoitteisiin halutaan päästä ja mitä vaikutuksia niillä valituilla keinoilla on. Tämä koskee uutta lainsäädäntöä, vanhan muuttamista ja sääntelyn purkamista. Tämän sääntelystä aiheutuvan taakan purkamisessa on syytä sitten määritellä, mistä ja keiden taakkaa halutaan vähentää eli mitä normien purkamisella itse asiassa tarkoitetaan, ja tämän purkamisen tulee tapahtua hallitusti siten, että hyvän lainvalmistelun periaatteet toteutuvat.

15.42 Tuula Haatainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Turha byrokratia todellakin joutaa romukoppaan, mutta ehkä tässä kansalaisilla on huoli ja tässä salissakin huoli johtuu siitä, että hallitusohjelmassa on meille kaikille ihmisille tärkeiden hyvinvointipalveluiden osalta myös suunnitteilla normien purkamisia ja heikennyksiä, jotka uhkaavat kansalaisten hyvinvointia ja oikeusturvaa nimenomaan heikoimmassa asemassa olevien kansalaisten kohdalla.

Ministeri Vehviläinen viittasi siihen, että valmisteilla olisi, että kokeilujen helpottamiseksi laadittaisiin nyt säädösmuutosta. Kysyisin, onko tarkoituksena luoda tällaista yleispätevää lakia, jolla voitaisiin erityislainsäädäntö ylittää. Minä uskon, että tässä saattavat aikamoiset perustuslailliset kysymykset tulla vastaan, koska asuinpaikka ei voi määrätä sitä, millaiset palvelut kansalainen saa, koska ne erityislainsäädännössä kuitenkin turvataan.

Tyytyväinen olen siitä, että ministeri Lindström otti tämän vaikuttavuusarvioinnin, ja kysynkin: onko tarkoitus tehdä myös tasa-arvonäkökulmasta vaikuttavuusarviointi ja lasten oikeuksien näkökulmasta vaikuttavuusarviointit?

15.43 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On todella tärkeätä, että tätä harjoitusta tehdään nimenomaan katsoen kansalaisen näkökulmasta: mitä vaikutuksia lainsäädännöllä, toivottavasti paremmalla lainsäädännöllä, on kansalaisten arkeen. Nyt kun kysyn hallitukselta näitä tulorajojen tarkistuksia ja siihen liittyvää byrokratiakoneiston luomista, että voisiko siitä luopua, en saanut vastausta, mutta kun työministeri totesi, että hänen vastuullaan on tämä kannustin ottaa työtä vastaan, tämä projekti, niin kysyn nyt teiltä, työministeri, mitä te olette mieltä tästä. Siis se, että on ihan vaikka keskipalkkainen pariskunta ja toinen ottaa vaikka vuoropäällikön tehtävän vastaan, aiheuttaa riskin, että joutuu muuttamaan pois kodista, jossa on asunut vaikka kymmeniä vuosia. Pitäisikö teidän mielestänne tästä nyt luopua paremman sääntelyn hengessä?

15.44 **Ben Zyskowitz kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On erinomainen asia, että kokoomuksen käynnistämät normitalkoot ovat saaneet täällä näin laajan tuen yli puoluerajojen. Minun mielestäni me voisimme aloittaa esimerkiksi kumoamalla kau-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2015 vp

pan aukioloaikojen sääntelyn. Suorastaan naurettava on tämä laki, kun sen nyt lukee. Esimerkiksi 4 §:ssä kerrotaan 16 kohtaa, joita tämä laki ja sääntely eivät koske. Me sääntelemme kauppaa sen mukaan, mikä on viikonpäivä, mikä on juhlapäivä, mikä on valikoima, mikä on neliömäärä, mikä on tavaran arvo, mikä on kioski, mitä saa myydä, kukkia saa myydä, jotain muuta ei saa myydä. Ja kaiken huipuksi täällä laissa säädetään, että poliisi valvoo, ihan niin kuin poliisilla ei olisi parempaa tekemistä. Pääministeri Sipilä, aloitetaan tästä liikeaikalain kumoamisesta, ja kysyn teiltä: kumoako hallitus tämän lain?

15.45 Pirkko Mattila ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitoksia pääministerille ilmoituksesta ja muille eduskuntaryhmille myöskin hyvistä puheenvuoroista. Varmaankin tämä normien purkuun tähtäävä projekti on ollut käynnissä pinnan alla jo pidemmän aikaa, ja hyvä niin. Myös varmasti tästä keskusteltiin viime eduskuntakaudella.

Kiitoksia hallitukselle erityisesti siitä, että myös vapaaehtoistoiminta on nostettu tähän sääntelyn kehittämiseen, sanotaanko näin. Pääministeri puheessaan kaksi kertaa myös mainitsi vapaaehtoistoiminnan, mutta ilmeisesti tässä on kysymys siitä, että voi olla, että tarvitaan nimenomaan se vapaaehtoistoiminnan laki, vaikka paljon tästä sääntelyn purkamisesta puhutaan. Toivottavasti se voisi sitten parhaimmillaan johtaa niihin nettovaikutuksiin, joita täällä myöskin ollaan hakemassa. Ja kyllähän vuosia on tiedetty esimerkiksi töttömiä suorastaan mahdottomuus osallistua vapaaehtoistoimintaan, mikä olisi tietysti heidän oman elämänsä mielenvireyden kannalta taikka sitten tulevan työllistymisen kannalta paras ratkaisu.

15.46 Mikko Savola kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Jos jotkut niin viljelijät ja maaseutuyrittäjät ovat kyllä byrokratian hampaissa mitä järkyttävimmällä tavalla. Tulee tukiviidakkoa olevaa lainsäädäntöä takautuvasti, ei tiedetä, mihinkä joudutaan sitoutumaan, ja tämän kanssa kyllä ollaan niin henkisesti kuin rahallisestikin hyvin luojilla.

Vierailin tuossa parisen viikkoa sitten turveneuvalla, missä katsottiin vettä, joka sieltä nevalta tuli. Se oli täysin kirkasta, täysin puhdasta. Siitä huolimatta tälle nevalle vaadittiin erilaisia noin 20 000 euron järjestelmiä. Ei sillä, etteikö se lopputuote olisi ollut hyvä, mutta kun tulkinta on niin, että sinne pitää nyt suodatinkentät ynnä muut tehdä. Nämä jos jotkut ovat kohtuuttomia. Kysynkin nyt ympäristöministeri Tiilikaiselta: eikö lopputuotteen tulisi ratkaista, eikö meidän tulisi kehittää lainsäädäntöä siihen suuntaan, että lopputuote ratkaisee, ei se prosessi, (Puhemies koputtaa) kuinka näitä asioita tehdään?

15.47 Touko Aalto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kysyn ympäristöministeri Tiilikaiselta: Jos ympäristöministeriöltä viedään valta hyväksyä maakunta-kaava sekä kuntien yhteiset yleiskaavat, kuka pitää huolen siitä, että yhteiskuntarakennetta kehitetään yhteisen edun näkökulmasta, ei yksittäisen intressiryhmän edun näkökulmasta? Kunnat ja yritykset osaavat kyllä pitää huolen itsestään, mutta kuka pitää huolen yhteisestä ympäristöstä?

15.48 Aino-Kaisa Pekonen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ei tässä olla purkamassa mitään vanhentuneita normeja tai normeja, joita ei tarvita. Te, arvoisa pääministeri, puratte normeja, jotta saadaan lisää säästöjä julkiseen talouteen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2015 vp

Esimerkiksi, kuten ministeri Vehviläinen tuossa puheenvuorossaan sanoi, kuntien velvoitteita karsitaan. Tämän seurauksena kuntapäättäjät tekevät päätöksiä, ja kun vielä valtionosuuksia leikataan, niin vaarana on, että esimerkiksi kirjastoja lakkautetaan osana kuntien säästötoimia. Te siirrätte valtavan vastuun kuntapäättäjille ja jälkeensä voitte vain todeta, ettei hallituksen tahtotila ollut kirjastoverkon karsiminen, ja siirrätte syyt sinne kuntapäättäjille.

Arvoisa pääministeri, tämäkö nyt on sitä ketteryyttä, jota te peräänkuulutatte Suomen kilpailukyvyn nostamiseksi?

15.49 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yleisesti ottaen nämä normitalkoot ovat hyvä asia: turhat — huom: turhat — säädökset roskakoriin. Ja toivon minäkin, että pääministeri Sipilä tarttuu tähän sosialidemokraattien yhteistyökeiteeseen. Hyvä, että hallitus jatkaa viime kauden normitalkoita vaikkapa rakentamisessa. Toivon, että jatkatte talkoita senkin puolesta, että esimerkiksi nämä turhat energiatodistukset saataisiin vanhoissa pientaloissa vapaaehtoisiksi, mitä olemme työstäneet.

Puhemies! Huoli on juuri se, että tietyllä säännöstelyllä myös turvataan palveluita ja suojellaan heikompia. Minäkin haluan nyt ottaa tämän kirjastoasian tässä vakavasti esiin. On juuri päätetty uudistaa kirjastolakia, jotta saisimme turvattua kansalaisille kirjastopalvelut, lähikirjastot. Lasten, ikäihmisten, meidän kaikkien ystäviä ovat kirjastot, ja minä todella nyt pelkään, että kun säädetään laki, että lakia ei tarvitse noudattaa, niin käy niin, että kirjastot säästetään hengiltä. Tulemme tekemään tuhoisan arvovalinnan, (Puhemies koputtaa) jos annamme tämän tapahtua.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Grahn-Laasonen, haluatteko käyttää tässä 2 minuutin puheenvuoron?

15.50 Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä keskustelu on ollut erittäin rohkaisevaa näihin normitalkoihin ja sääntelyn purkamiseen liittyen, mikä henkilökohtaisestikin on erittäin läheinen teema: 2013 elokuussa teimme Lasse Männistön kanssa tästä aloitteen, ja sen jälkeen on tapahtunut paljon.

Itse ajattelen, että sääntelyn purkamisessa on kyse myös pitkälti vapaudesta ja siitä, että luotetaan ihmiseen ja siihen, ettei kaikkea tarvitse päättää ihmisten puolesta, vaan he osaa- vat tehdä myös omaa arkeaan ja ympäristöään koskevia päätöksiä. Ylisääntely ja turhista asioista säätäminen lannistaa, passivoi ja estää myös uuden syntymisen, suomalaisen yhteiskunnan uudistumisen. On selvää, että me sääntelyä tarvitsemme, ja se on aivan selvä asia jo moniin edellä mainittuihin asioihin liittyen, kuten on mainittu vaikka ympäristö tai ihmisten suojeleminen, työsuojelu ja niin edelleen. Mutta sitten taas mahdollisuuksien puolesta omalta sektoriltani, opetus- ja kulttuuriministeriöstä, meillä on hallituksen ohjelmassa esimerkiksi koulutusviennin esteiden purkaminen, jolla nimenomaan pyritään siihen, että suomalaista koulutusta voidaan viedä maailmalle ja lisätä kansainvälisyyttä sitä kautta. Samoin toisen asteen ammatillisen koulutuksen reformi keventää sääntelyä ja purkaa päällekkäistä tekemistä, ja tämä on siellä kentällä otettu erittäin hyvin vastaan ja tervetulleena pidetty. Samoin sitten kun täällä on mainittu vapaaehtoistoiminta, niin otan siitä yhden esimerkin: vaikkapa liikuntajärjestöt ovat toivoneet vuosia, että voisivat toimia joustavammin esimerkiksi koulujen liikuntatiloissa, koulujen iltapäivissä. Ja tällä hetkellä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2015 vp

käytännöt kunnissa ja ehkä sellaiset pelot ja sääntely sen estävät monissa kunnissa niin, että ei ole haluttu lähteä sitä mahdollisuutta tarjoamaan.

Haluan noista kirjastoista vielä sanoa, että pidän niitä itsekkin meidän suomalaisen hyvinvointiyhteiskuntamme ehdottomina helminä ja haluan tehdä paljon töitä suomalaisten kirjastojen (Puhemies koputtaa) kehittämiseksi ja uudistamiseksi. Samoin sitten taas liikunta, kulttuuri ja muut asiat: ne ovat jo nyt valmiiksi hyvin kunnallisessa päätöksenteossa, eli kunnissa jo nyt päätetään kirjastopalveluista, (Puhemies koputtaa) päätetään liikunta- ja vapaa-ajan palveluista, ja onni on se, että meillä on viisaita kuntapäätäjiä Suomessa, jotka ovat näihin myöskin halunneet panostaa.

Puhemies Maria Lohela: Jatketaan keskustelua.

15.52 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä pääministerin ilmoituksen aihe on tärkeä, ja mielestäni ajoituskin on hyvä näin, kun lainsäädäntötyö on käynnistymässä vaalikauden aluksi.

Mutta minulla on kaksi kysymystä:

Te, pääministeri, puheessanne lupasitte perua säädöksiä, jotka haittaavat vapaaehtoistoimintaa, ja kysyn, onko hallituksella aikomus muuttaa rahankeräyslainsäädäntöä siirtymällä nykyisestä ennakkolisesta, aika byrokraattisesta lupamenettelystä ilmoituksenvaraiseen menettelyyn. Toki tässä on huomioitava se ja huolehdittava siitä, että rahankeräyksiä ei käytetä harhaanjohtavaan tai petolliseen toimintaan, mutta se on mahdollista myös tuossa ilmoitusmenettelyssä.

Mutta sitten toinen kysymys liittyy kauppojen aukioloon. Kokoomus ehdotti liikeaikalain kumoamista, ja on totta, että nykyinen lainsäädäntö on sekava ja varmasti vaatii korjauksia, (Puhemies koputtaa) mutta toivon, että hallitus ei kuitenkaan ryhdy murtamaan arjen ja pyhän viikkorytmiä, joka on kulttuurisesti ja ihmisten ja perheiden kannalta tärkeä ja arvokas asia.

15.54 Sari Sarkomaa kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kokoomuksen eduskuntaryhmälle on ollut hyvin tärkeää epätarkoituksenmukaisten normien purkaminen ja parempi sääntely. Oli erinomaista, että pääministeri antoi tästä ilmoituksen. Koko eduskunta voi antaa tässä sille työlle tukensa ja myöskin antaa ehdotuksia. Toivon, että kun hallitus ryhtyy toimeen, niin priorisoidaan niitä toimenpiteitä, joilla edistetään pk-yritysten toimintaa. Sinne syntyvät ne uudet työpaikat, sieltä tulevat ne verorahat, joilla voimme turvata kirjaston ja muut hyvinvointipalvelut.

Ehdotuksena esitän vielä sitä, että kun sosiaali- ja terveysministeri vielä toteutumattomana olevan alkoholilain kokonaisuudistuksen valmistelun yhteydessä on valmistellut pykälä, jotka STM:n mukaan eivät — jos ne puretaan nuo normit — lisää alkoholin kulutusta mutta jotka edistäisivät ravintola-alaa, matkailua, yrittäjyyttä — esimerkiksi se, että ravintola voisi olla yhteinen anniskelualue, pienpanimot eivät tarvitse elintarvikemyyntiä, kun ne myyvät olutta ulos — niin onko mahdollista, että hallitus tämän listan, (Puhemies koputtaa) jonka STM on valmistellut, toisi jo ehkä syksyllä ennen joulua eduskuntaan (Puhemies koputtaa) ja voisimme edistää matkailua ja ravintolakulttuuria.

15.55 Jari Myllykoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Erittäin hyvä asia otettiin esille, ja tässä kohtaa kysynkin, onko hallituksella aikeita, että alkoholipolitiik-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2015 vp

kaa ruvetaan käsittelemään kokonaisuutena niin, että unohtamatta sen kansanterveydellistä merkitystä havaitaan se, että eduskunnassa säädetään lakia vain sosiaali- ja terveysministeriön mietinnön pohjalta. Tärkeätä olisi huomioida, että siihen liittyy yrittäjyyttä, erityäin suuri alkutuotantoketju, Altian toiminnot, koko kauppa, matkailu, pienpanimot. Ne kuuluisivat ilman muuta maa- ja metsätalousvaliokunnan sektorille, sekä sitten kaupan ja muun liiketoiminnan osalta olisi ainakin talousvaliokunnan lausunto niin, että tämä kokonainen alkoholipolitiikka tulisi suuremmin käsiteltyä sillä vakavuudella, mitä se todellakin on, unohtamatta niitä kansanterveydellisiä vaikutuksia, jotka ovat eittämättä alkoholin haittavaikutuksia, joita ei pidä millään tavoin sivuuttaa.

15.56 Kaj Turunen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jäin kuuntelemaan vielä ja ylistämään tuota Myllykosken puhetta. Edustaja Myllykoskella oli äärimmäisen tärkeä ja ajankohtainen aihe tuossa puheessa ja oikein hyvä puhe.

Ettei tästä keskustelusta jäisi nyt sellaista väärää kuvaa, kun täällä puhuttiin paljon suojelusta ja myöskin sitten luottamuksesta tavalliseen ihmiseen, niin kyllä minä ajattelen niin, että sääntelyn purku ei ole sitä, että heikennetään suojelua, olkoon se sitten ihmisen suojelua tai luonnon suojelua, vaan kysymys on sääntelystä, ei suojelun purkamisesta, vaan sääntelyn purkamisesta, turhan sääntelyn purkamisesta ja päällekkäisen sääntelyn purkamisesta. Ei välttämättä tarvitse sitä suojelun tasoa millään tavalla laskea.

Koska tämä sääntelyn purkuhan on tietysti tämän hallituksen yksi tärkeimmistä hankkeista, (Puhemies koputtaa) toivon vahvasti sitä, ettei tässä käy niin, että kun poliitikot lähtevät purkamaan sääntelyä, niin lopputuloksena (Puhemies: Aika!) saadaan lisää sääntelyä. Tämän takia on tarpeellista saada (Puhemies: Aika on täynnä!) myöskin nämä numeraaliset tavoitteet. (Ben Zyskowicz: Aika on säännelty! — Naurua)

15.57 Annika Saarikko kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minun täytyy sanoa, että täällä käyty keskustelu, erityisesti sosialidemokraattien suhtautuminen tähän tärkeään teemaan, on ollut positiivinen yllätys ja ilahduttava asia, josta on syytä hallituspuolueen edustajanakin kiittää ja toivoa, että tämä sävy jatkuu niin tämän kuin muidenkin kysymysten tiimoilta, kun vaikeita aikoja elämme.

Tässä keskustelussa pääministerin ilmoitukseen liittyen kaksi asiaa on jäänyt vielä ehkä liian pienelle huomiolle. Me olemme keskittyneet syystäkin puhumaan normeista ja säädöksistä, mutta merkittävä linjaus hallitukselta on myös se, että hallitus tulee perustamaan lainsäädännön arviointielimen, joka varmistaa sen, että eduskunta saa käsiteltäväkseen lakeja, jotka on valmisteltu huolella ja joiden vaikutukset myös tunnistetaan. Kun täällä on esitetty kysymys lapsi- ja sukupuolivaikutusten arvioinnista ja tasa-arvovaikutuksista, niin itse näen, että tämän vaikutusarvioelimen tehtävä nimenomaan on muun muassa näiden asioiden esille nostaminen.

Toinen huomio liittyy kokeilulainsäädäntöön. Minusta on innostava ajatus, että on myös mahdollisuus epäonnistua, pilotoida, ja toivonkin, että hallitus valottaa hieman tarkemmin, mitä se käytännössä voisi olla.

15.59 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Viime vaalikaudella eduskunta pyrki edistämään tuulivoimaa ja tuulivoiman käyttöä. Tähän asiaan liittyy myös hyvin vahva normi- ja säännösperusta. Tällä hetkellä valtioneuvoston päätös ja ympäristöministeriön ohje ohjaavat yrityksiä, kun ne pyrkivät rakentamaan tuulivoimaloita.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2015 vp

Nämä kaksi ohjetta ovat keskenään hieman ristiriitaiset, ja kunnat tulkitsevat niitä omista lähtökohdistaan ja monesti hieman varovaisuusperiaatetta jopa yliarvioiden. Tästä johtuen monia investointeja on jäänyt tekemättä. Osaako ministeri Tiilikainen tai mahdollisesti ministeri Vehviläinen antaa tähän lisää valaistusta: onko asetus tulossa, niin kuin viime vaalikaudella piti olla tulossa asetus, joka olisi selkeyttänyt tilannetta?

16.00 Riitta Myller sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minun korviini tuo lainsäädännön vaikutusarviointielin kuulostaa hieman byrokraattiselta. Eikö kaiken lainsäädännön laatimisen yhteydessä pidä tehdä aina vaikutusarvioinnit siitä, miten tämä lainsäädäntö vaikuttaa? Mutta jos tällä haetaan tällaista poikkitieteellistä asiaa eli katsotaan, miten lainsäädäntö eri kanteilta vaikuttaa yhteiskuntaan, niin silloin esimerkiksi tämä Aran vuokrasääntely tai määräaikaiset vuokrasopimukset olisi erittäin hyvä tutkia tätä taustaa vasten, koska siinä on kysymys esimerkiksi vuokratilustannusten noususta: 1,5 prosenttia vuokrat nousevat. Sitten se aiheuttaa jäykkyyttä työmarkkinoilla, se aiheuttaa segregaatiota asuinalueilla, kouluissa, päiväkodeissa — eli tällä tavalla kokonaisvaltaisesti yhteiskunnan eri sektoreita ajatellen on varmasti järkevää tarkastella, (Puhemies: Aika!) mutta muutoin vaikutusarvioinnin pitää tapahtua aina, kun lainsäädäntöä tehdään.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Vehviläinen, 1 minuutti.

16.01 Kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Näistä lakien vaikutusarvioinneista: se on ollut ongelma, edustaja Myller, että ne eivät ole olleet riittävän hyviä, ja sen takia oikeusministeriö keväällä esitti, että pitää olla ministeriöitten tueksi tämmöinen erillinen lakien vaikutusarviointielin, ja me yritämme kiirehtiä sillä tavalla, että se olisi jo tänä syksynä, koska syksyllä tänne on tulossa paljon lainsäädäntöä. Täältä myös oppositio on vähän arvioinut, että kaikki eivät olisi ehkä ihan hyviä vaikutuksiltaan, niin että me yritämme tässä kiirehtiä.

Mutta sitten totean vielä näistä kokeiluista, jotka edustaja Haatainen ja edustaja Saarikko ottivat esille: totta kai kokeilujen järjestämiseksi tehtävien lainsäädäntömuutoksien tai uusien lakien pitää olla aina perustuslain kanssa yhteisymmärryksessä, se on aivan selvä asia, mutta olen saanut tässä viimeisen parin viikon aikana myös rohkaisevaa tietoa oikeusoppineilta siitä, että me pystymme helpottamaan tätä meidän lainsäädäntöämme ilman, että se olisi perustuslain kanssa ristiriidassa. Te tunnette hyvin tämän kuntalain: yksi vaihtoehto on, että me kuntalakiin myös laittaisimme säädöksen, pykälämuutoksen siitä, mikä helpottaisi näitten kuntakokeilujen järjestämistä.

16.02 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Muutamia kysymyksiä:

Edustaja Lindtman ja jotkut muutkin ovat kysyneet tästä kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen asumisoikeudesta, tarkastetaanko tulorajoja. Kohtuuhintaiset vuokra-asunnot on tietenkin tarkoitettu ihmisille, joilla on pienet tulot, ja sitä kautta mahdollistetaan se kohtuuhintainen asuminen. Silloin kun asuntoon muuttaa tai asuntoa vaihtaa, on varmasti paikallaan tuo tulotaso arvioida.

No, nyt olette aivan oikein ottaneet esille, että jos tässä tehdään semmoisia määräaikaistarkastuksia, niin se voi johtaa turhaan byrokratiaan. Silloin jos hallitusohjelmassa on asioita, jotka ovat ikään kuin toisiaan vasten toimivia, niin järkevä hallitus tietenkin käyt-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2015 vp

tää järkeä ja pohtii sen asian sitten aikanaan. Ei hallitusohjelmiin olisi aikaisemminkaan kannattanut hirttäytyä, jos terve järki muuta kertoo. Mutta tämä siis arvioidaan, kun se tulee ajankohtaiseksi.

16.03 Hanna Halmeenpää vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Haluan vielä kiinnittää huomiota pääministerin ilmoituksessakin esille nostettuun lupa- ja valitusprosessien nopeuttamiseen.

Normienpurkutalkoissa on väläytelty joissain yhteyksissä jopa muutoksenhakuoikeuden rajoittamista. Kysynkin, onko riittävästi ymmärretty, että osallistuminen ja muutoksenhaku takaa muun muassa kaavoituksen laillisuuden ja laadun valvonnan. Kun maankäyttö- ja rakennuslain uudistuksessa luovuttiin kuntakaavojen vahvistamisesta, valitusoikeudesta tehtiin kaavoituksen laadun varmistaja. Tätä tasapainoa ei mielestäni ole syytä horjuttaa jatkossakaan. Todellisuudessa vain joka kymmenennestä asemakaavasta kunnissa valitetaan. Se ei todellakaan ole kaavoituksen pääongelma.

Sitä vastoin muutoksenhakuoikeus on yksi perustuslain suomista kansalaisten ympäristöoikeuksista. Muutoksenhakuoikeus tukee myös osallistumisoikeutta. (Puhemies koputtaa) Jos päätöksentekijä tietää, että lausuja ei voi valittaa tehokkaasti päätöksestä, lausunnon painoarvo vähenee. Tämän asian merkitys tulee mielestäni huomioida.

16.04 Tapani Tölli kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lain soveltamisessa ja monesti soveltamisohjeissa unohtuu se, mitä lainsäätäjä lakia säätäessään on tarkoittanut, ja joku pykälä tai pykälän osa alkaa elää omaa elämäänsä. Normien purussa on myös tästä kysymys. Tässä nyt mahdollistetaan järjen käyttö. On erittäin hyvä muistaa ikivanha Olaus Petrin tuomarinohje, että se, mikä ei ole oikeus ja kohtuus, ei saata olla lakikaan. On erittäin hyvä asia, että tähän normien purkamiseen ollaan lähdössä nyt yhteisesti. Ei tehdä nyt tästä turhia vastakkainasetteluja mutta haetaan yhdessä ne asiat, millä pystytään menetelemään joustavasti.

Sitten on aivan selvä, että meidän täytyy tukeutua perustuslakiin. Siinä todetaan, että julkisen vallan käytön tulee aina perustua lakiin ja kaikessa julkisen vallan käytössä on noudatettava (Puhemies koputtaa) tarkoin lakia. Tämä suo turvan, mutta näissä puitteissa me pystymme hyvin tuloksekkaasti purkamaan normeja vaikuttavasti.

16.06 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Töllin puheenvuoro oli erittäin rakentava ja hyvä puheenvuoro. Minä toivon tässä nyt, että pääministeri vastaisi siihen SDP:n tarjoukseen, voidaanko tätä parlamentaarisesti lähteä viemään eteenpäin niin, että päästäisiin kaikki mukaan vaikuttamaan.

16.06 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy sanoa, että oli erittäin suuri ilo kuunnella ministeri Tiilikaisen puheenvuoroa, jossa hän luotti lähidemokratiaan ja paikalliseen päätöksentekoon. Täällä nimittäin on käytetty monia poikkeaviakin puheenvuoroja, joissa on suorastaan pelätty, mitä kaikkea kauheata tapahtuukaan, jos kunnille annetaan vapautta toimia. Itse kyllä luottaisin siihen, että kyllä siellä kunnissa ja ihmisiä lähellä tiedetään ne paikalliset olosuhteet ja osataan tehdä päätöksiä.

Jos me ajattelemme vaikka tätä kaavojen vahvistamista, niin kyllähän ne ovat ihan samat normit ja lait, jotka ohjaavat sitä maakuntakaavan laatimista jatkossakin, vaikka se vahvistaminen ympäristöministeriöltä poistettaisiinkin. Meidän kaavoitusprosessimme

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2015 vp

kaiken kaikkiaanhan on erittäin osallistava, ja meillä on siitä — todella, kuten täällä on käytetty puheenvuoroja — valitusmahdollisuuksiakin, jotka ovat mielestäni jo osittain menneet liian pitkälle. Tältäkin osin on syytä kyllä tarkistaa, toteutuuko oikeusturva meillä riittävästi, vaikka hieman kavennettaisiinkin valitusoikeuksia.

16.07 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvostettu puhemies! Rakentaminen on kallista, ja asuminen on tämän myötä myös Suomessa kallista. Hallitusohjelmaan on kirjattu useita eri toimenpiteitä rakentamisen helpottamiseksi: korjausrakentaminen ei enää synnytä jatkossa uudisrakentamisvelvoitteita, jokaisen pienen, esimerkiksi opiskelija-asunnon ei jatkossa tarvitse olla esteetön, pienen lisätalon voi rakentaa omakotitalon yhteyteen Ruotsin malliin pelkällä ilmoitusmenettelyllä, kaavoitusta sujuvoitetaan, valitukset rajataan vain asianosaisiin, valitusmaksut, oikeudenkäyntimaksut korotetaan.

Kysyisin vastaavalta ministeriltä, ministeri Tiilikaiselta: minkälaisella aikataululla näitä toimenpiteitä, joita on itse asiassa hallitusohjelmassa vielä lisää, saadaan eduskunnan käsittelyyn ja arkeen niin, että rakentamiseen saadaan yksi hyvä lisäaskel?

16.08 Maria Tolppanen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On erittäin tärkeää, että katsotaan, mitä ne lait, mitä me säädämme, pitävät sisällään. Annan tästä yhden esimerkin, tämä laki säädettiin viime kaudella. Eli me säädimme lain, jossa työttömyyden hoitoon tarkoitettuja varoja korvamerkittiin niille, jotka olivat olleet vähintään 300 päivää työmarkkinatuella. Kuulostaa hienolta ja hyvältä, mutta on erittäin epätasa-arvoinen laki. Nimittäin jos otetaan kaksi ihmistä, jotka olivat samassa työpaikassa, toinen ei kuulunut ammattiliittoon, hän joutui työmarkkinatuella, ja 300 päivän päästä hänelle saatettiin kohdentaa näitä rahoja, mutta henkilö, joka kuului ammattiliittoon ja nautti ansiosidonnaista työttömyysturvaa, joutui olemaan ensin 500 tai 400 päivää ansiosidonnaisella päivärahalta ja sen päälle 300 päivää työmarkkinatuella, ennen kuin hänelle pystyttiin kohdentamaan näitä korvamerkittyjä rahoja.

Tämän takia on äärimmäisen tärkeää, että katsotaan, mitkä ovat lakien vaikuttavuudet. Tässäkään lainsäätäjä ei varmasti tarkoittanut sitä, (Puhemies koputtaa) että liittoon kuuluvia lyödään korvalle.

Puhemies Maria Lohela: Otetaan vielä edustaja Andersson ja sitten pääministeri.

16.09 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ministeri Tiilikaisen puheenvuoro siitä, että hallitus on valmis tarkistamaan linjaansa, mitä tulee tulotarkistuksiin Ara-rahoitteisissa asunnoissa, on erittäin ilahduttava. Minusta näiden normitaloiden yksi ongelma on ollut se, että ne tosiasiallisesti eivät ole koskeneet kaikkia suomalaisia vaan hallitus hallitusohjelmalla tosiasiallisesti olisi lisäämässä sosiaaliturvan varassa eläviin kohdistuvaa kontrollia ja byrokratiaa. Näiden tulotarkistusten lisäksi voisi nostaa esille esitykset työttömyysturvan vastikkeellistamisesta entuudestaan sekä myöskin päivähoito-oikeuden rajaamisesta.

Tässä on myöskin mainittu tämä työttömyysturvan suojaosa hyvänä esimerkkinä nimenomaan byrokratian purkamisesta. Minusta se on ennen kaikkea hyvä esimerkki sosiaaliturvan joustavoittamisesta mutta ei byrokratian purkamisesta, koska tämän suojaosan hyödyntämiseksi työttömyysturvan varassa elävät joutuvat kyllä käymään läpi aikamoisen paperisodan tälläkin hetkellä. Minun mielestäni se lähinnä tuo esille sen, että nimenomaan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2015 vp

(Puhemies koputtaa) sosiaaliturvan puolella olisi erittäin paljon tarvetta purkaa byrokrati-aa.

Puhemies Maria Lohela: Sitten pääministeri Sipilä, 3 minuuttia.

16.11 Pääministeri Juha Sipilä: Arvoisa rouva puhemies! Yritän nopeasti käydä läpi, tässä on useita kysymyksiä.

Ensinnäkin edustaja Turunen kysyi tästä ministerityöryhmästä ja sen aikataulusta, suunnitelmista. Tämän ministerityöryhmän työn sisältöön kuuluvat digitalisointikokeilut, normien purkaminen ja parempi johtaminen, ja tämä on ehkä kaikkein poikkihallinnollisin näistä meidän kärkihankkeistamme ja tavoitteistamme. Tämä on oikeastaan tämmöinen koko hallitustyötä leimaava piirre, että nyt yritetään katsoa enemmän poikkihallinnollisesti myöskin tämän kollegiaalisen työtavan myötä.

Täällä kysyttiin aukioloajoista. Ne ovat listoilla olemassa. En osaa aikataulua vielä sanoa.

Edustaja Lindtman ja edustaja Rinne, kysyitte, miten oppositio tulee mukaan ja tuleeko parlamentaarinen valmistelu. Viime kaudellahan ministeri Grahn-Laasonen veti parlamentaarista ryhmää, jonka tulokset meillä on nyt täällä pohjana. Nyt tämä keskustelu on ajateltu tähän tämmöiseksi tavoite- ja lähetekeskusteluksi, ja tämän perusteella nyt sitten lähdemme perkaamaan säädöksiä ja miettimään sitä tapaa, millä tämä sitten viedään läpi ja millä tavalla tehdään yhteistyötä opposition kanssa. Erittäin avoin haluan olla kaikille yhteistyön muodoille opposition kanssa. Tämä on ehdottomasti meidän yhteinen asiamme. Mutta tässä varmasti tulee olemaan monen tason toimintoja. On myöskin alemman tason säätelyä, jota päästään purkamaan jo nopeastikin ja helpottamaan sitä. Mutta tämä viime kauden parlamentaarinen työ on tässä pohjana.

Sitten, edustaja Henriksson, kysyit tästä EU- ja Eta-alueen ulkopuolelta tulevien tarveharkinnan poistamisesta. Me olemme tässä asiassa päässeet vähän eteenpäin. Asiantuntijoiden osalta nyt otetaan tämmöisiä yrityskohtaisia käytäntöjä, puretaan siellä byrokrati-aa ja normeja sen osalta.

Edustaja Lapintie kyseli harmaan talouden sääntelyn perään. Ilman muuta tämä on yhteinen ongelma, ja se tarvitsee edelleenkin sääntelyä.

Edustaja Wallin, teitte poikkihallinnollisia esimerkkejä. Tämä on ilman muuta myöskin se tarkastelunäkökulma koko ajan.

Edustaja Tuppurainen, edustaja Kääriäinen: hallinnon hajauttaminen lähemmäksi ihmisiä on mielestäni tärkeä osa myöskin byrokratian purkamista. Meidän pitää luottaa siihen, että päätöksiä pystytään tekemään lähellä ihmisiä.

Edustaja Gustafsson, edustaja Rinne ja edustaja Pekonen kyselivät kuntien tehtävien karsinnan perään. Jos oikein muistan, niin edellisellä kaudella oli myöskin tavoitteena kuntien tehtävien karsinta noin miljardilla. Tässä ei onnistuttu. Meidän on erotettava nyt tässä tämä tehtävien karsinta ja sitten normien purkaminen ja ketteryuden hakeminen sitä kautta. Osahan näistä on selkeästi, kun puhutaan karsimisesta, säästöasioita. Mutta kirjastonhoitajan poikana kirjastoasia on kyllä tärkeässä roolissa. (Puhemies koputtaa)

Sitten ihan vielä viimeisenä asiana, esimerkkinä: tänä päivänä jo yksityishenkilö voi perustaa yrityksen ja saa samoin tein Y-tunnuksen, mikä on esimerkki siitä, miten digitalisoinnilla me pystymme purkamaan säädöksiä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2015 vp

Edustaja Räsäselle vielä: tämä ilmoitusmenettely rahankeräysluvilla on myöskin siellä listalla.

16.15 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On erittäin hyvä kuulla, että pääministeri on avoin yhteistyölle opposition kanssa tässä kokonaisuudessa, jossa on kysymys normienpurkutalkoista ja sääntelyn purkamisesta.

Haluaisin kyllä kuitenkin mielelläni muistuttaa siitä, että viime vaalikaudella oltiin erittäin oppositio—hallitus-yhteistyömyönteisiä parlamentaarisen valmistelun osalta monessa asiassa, ja toivoisin myöskin, että tätä voitaisiin noudattaa täällä nyt alkaneella vaalikaudella tavalla, joka johtaa siihen, että yli vaalikauden ulottuvia asioita kyetään yhteisesti valmistelemaan.

16.15 Timo V. Korhonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on todella oikealla tiellä tässä oikeanlaisen sääntelyn hakemisessa, turhan byrokratian purkamisessa. Se, mikä on myös äärettömän tärkeää, on se, että hallitus on todella heti liikkeellä tässä, koska normeja on äärettömän helppo säätää, niitä on äärettömän helppo lisätä, mutta tavattoman vaikea sitten purkaa.

Maatalous on näistä eri toimialoista varmasti niitä ensimmäisiä, joiden osalta tässä normien purussa on todella päästävä nopeasti liikkeelle.

Mutta täällä nousi sitten esille myös tämä aluehallinto, ja on erittäin hyvä kuulla, että pääministeri suhtautui tähän aluehallinnon kehittämiseen erittäin myönteisesti. Sehän todella pitää paikkansa, että normien purulla on merkitystä myös aluehallinnon näkökulmasta, eli mitä enemmän päätösvaltaa siirretään sinne lähelle alueita ja kansalaisia, sitä vähemmän tarvitaan sitten ylhäältä tapahtuvaa ohjaamista ja hallinnointia ja kaiken kaikkiaan päästään lähemmäs ihmistä. Toivon, että tässä hallitus todella (Puhemies koputtaa) on hyvin päättäväinen ja vie tätä aluehallinnon uudistusta hallitusohjelman mukaan eteenpäin.

16.17 Ari Jalonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on kuultu määritelmä siitä, mitä nämä normit ovat, ja nehan ovat joitain lakeja, joita on säädetty jonkin asian tai jonkun suojelemiseksi. Kuitenkin ajan saatossa normi on voinut vanhentua, ja sen jälkeen sitä on korjattu toisella lailla ja sen jälkeen ajan myötä jälleen kolmannella, ja loppujen lopuksi neljännessä laissa viitataan siihen ensimmäiseen lakiin. Joten normien purku on hieman hankalaa. Tästä syystä virkamiesten tulee olla erittäin aktiivisesti tässä mukana, koska he valmistelevat nämä. Kysyn pääministeriltä: ovatko teidän tuntemuksenne mukaan virkamiehet ymmärtäneet nyt tämän poliittisen tahdon normien purusta?

Ja toinen asia: Kilpailutuslainsäädäntö on niin normitettu, että pienet tai uudet toimijat eivät käytännössä voi niissä pärjätä. Onko kilpailutuslainsäädäntö teidän mielestänne tarkasteltavissa?

16.18 Eero Suutari kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Yritysten hallinnollinen taakka esimerkiksi rakennusallalla, kuljetusallalla, kaupan aloilla, ravintola-, pienpanimo- ja matkailualoilla ja vaikkapa parturi- ja kampaamoaloilla on saavuttanut laikipisteen, joka jopa estää suomalaisen työn kasvua. Tämä koskee kaikkia työelämän aloja ja erityisesti pienissä, 20—50 hengen yrityksissä synnyttää kasvuhaluttomuutta. Pitkät lupakäytänteet, viranomaisten keskinäiset valittamiset toistensa päätöksistä hidastavat ja jopa estävät investointeja ja tulevaa talouskasvua. Lupahakemusten byrokraattisuus, hi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2015 vp

taus ja kertaluonteisuus nostavat suomalaisen työn kustannuksia ja aiheuttavat kilpailukyvyttömyyttä lähes kaikilla teollisuudenaloilla mutta erityisesti kotimaisessa energiateollisuudessa. Kiitänkin hallitusta asiaan tarttumisesta.

Arvoisa puhemies! Kysynkin herra pääministeriltä: Onko arvioitu, (Puhemies koputtaa) milloin lainsäädännölliset esteet liiallisten normien purkamisen ja sääntelyn keventämisen (Puhemies koputtaa) aloittamiseksi on purettu? Milloin tie sujuvampaan Suomeen on avoin?

16.19 Aila Paloniemi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Huonoa sääntelyä löytyy joka sektorilta eikä vähiten kaavoituksesta ja rakentamisesta, kuten täälläkin on jo tullut esille.

Tiukoista keskikokovaatimuksista pitäisi siirtyä kysyntäpohjaiseen kaavoitukseen. Miksi? Kaavoituksella säädellään rakennettavien asuntojen keskikokoa, mutta niillä pahimmillaan luodaan epätasapainoa kysynnän ja tarjonnan välille. Esimerkiksi täällä pääkaupunkiseudulla on kysyntää tietenkin pienistä asunnoista, mutta niitä ei juuri saa rakentaa asuntojen keskikokovaatimuksen vuoksi. Se on esimerkiksi Helsingissä 75 neliötä.

Toinen esimerkki: Valtakunnallisiin alueiden käytön tavoitteisiin pitäisi ehdottomasti saada selkeä kirjaus siitä, että ekologinen maaseuturakentaminen — sitä nimittäin harjoitetaan siellä — on yhteiskunnan edun mukaista esimerkiksi ilmastonmuutoksen torjumiseksi. Nykyisissä tavoitteissa yhdyskuntarakenteen tiivistäminen ohittaa kaikki nämä muut hyvät tavoitteet. Tästäkin pitäisi nyt päästä kyllä vihdoin eroon. Maaseudullakin pitää saada asua ja rakentaa.

16.20 Merja Mäkisalo-Ropponen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Karimäki nosti esille täällä aiemmin esteettömyysnormien purkamisen. Olen itsekkin hiukan huolissani siitä hallitusohjelman kirjauksesta, että asuntotuotannossa esteettömiksi asunnoiksi edellytetään rakentamaan vain tietty osuus uudiskohteen asunnoista. Tämän ajatuksen taustalla kenties on virheellinen käsitys siitä, että esteettömien asuntojen rakentaminen olisi kalliimpaa kuin muiden asuntojen rakentaminen. Tämä ei pidä paikkaansa, sillä jos esteettömyys huomioidaan rakentamisen suunnitteluvaiheessa, niin esteettömyys ei tuo mitään lisäkustannuksia rakentamiseen. Esteettömyydessä on kysymys yhdenvertaisuudesta. Tämä hallituksen esitys tarkoittaisi, että vammaiset henkilöt eivät voisi yhdenvertaisesti muiden kanssa valita asuntoa itselleen. Lisäksi on huomioitava, mitä yhteiskunnalle maksavat asunnon muutostyöt, jos henkilö esimerkiksi vammautuu tai ikääntymisen myötä toimintakyky heikkenee. Esteettömän rakentamisen laiminlyönti voi aiheuttaa lisäkustannuksia myöhemmin, (Puhemies koputtaa) ja toivonkin edustaja Karimäen tavoin, että hallitus selkeyttäisi, mitä tällä norminpurkamisella tarkoitetaan.

16.21 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Liiallisen ja turhan sääntelyn purkaminen on hyvä asia. Normeja ja turhaa byrokratiaa luvataan purkaa, mutta toisella kädellä sitten kuitenkin lisätään. Hallitusohjelman linjaus Ara-tuettujen kohteiden määräaikaisista vuokrasopimuksista ja tulokontrolleista sekä linjaukset asumistuesta luovat valtavan uuden asumiseen liittyvän byrokratiakoneiston ja lisäävät ihmisten kontrollointia. Samalla luodaan köyhien asuinalueita ja taloja ja siten eriytetään asumista ja asuinalueita. Lisäksi luodaan kannustinloukkua työllistymiselle, kun työtä ei välttämättä asunnon menettämisen pelossa uskalla ottaa vastaan, aivan kuten edustaja Lindtman toi

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2015 vp

aiemmin esille. Tulee sellainen olo, että nyt ammutaan singolla melko olematonta ongelmaa, sillä Ara-asunnot kohdentuvat jo nyt tilastojen mukaan pääosin pieni- ja keskitulolisille. Esimerkiksi Oulun Sivakan keskimääräinen bruttotulotaso on 1 176 euroa kuukaudessa, mitä voi pitää sangen pienenä. Kysyisinkin, onko se sen arvoista (Puhemies koputtaa) ja onko se normienpurkuhengen mukaista edetä näillä hallitusohjelman linjauksilla.

16.23 Anna-Maja Henriksson r (vastauspuheenvuoro): Ärade talman, arvoisa puhemies! Kiitän pääministeriä siitä, että sain vastauksen tähän työvoiman tarveharkinta-asiaan. Se on hyvä askel, että asiantuntijoista nyt aloitetaan, mutta olisi hyvä käydä nyt koko se tie loppuun asti, muuten se voi johtaa siihen, että meillä on kohta kasvihuoneissa valtavasti asiantuntijoita.

Mutta, arvoisa puhemies, täällä on puhuttu paljon myös siitä, että pitää antaa alueille ja kunnille enemmän päätäntävaltaa. Se on hyvä periaate, mutta pitää myös muistaa, että maailma ei ole niin mustavalkoinen. Meillä on esimerkkejä tänä päivänä jo sellaisesta lainsäädännöstä, joka on johtanut siihen, että kansalaiset ovat eriarvoisessa asemassa eri puolilla Suomea. Silloin ajattelen esimerkiksi omaishoidon tukea, joka nyt maksetaan kunnissa ja jossa kriteerit ovat erilaiset eri kunnissa, joten tässä juuri kansalaisen näkökulmasta olisi hyvä, jos olisi yhtenäiset käytännöt. Tiedän, että muun muassa keskusta on aikaisemmin ollut sitä mieltä, että omaishoidon tuki pitäisi siirtää Kelalle. Se on ollut myös ruotsalaisen kansanpuolueen (Puhemies koputtaa) tahto, ja haluaisin kysyä tässä vaiheessa: onko tältä osin nyt hallituksella ajatuksia, miten tässä asiassa kansalaisten yhdenvertaisuutta voitaisiin parantaa?

16.24 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Hyvän sääntelyn tunnusmerkistöhän on sen ennustettavuus ja toisaalta suhteellisuus. Voisi sanoa, että hyvä huono esimerkki tästä on haja-asutusalueitten jätevesilainsäädäntö, jota tässä salissa on veivattu varmaan kymmenkunta vuotta. Järjestelmää koskevat velvoitteet ja kustannukset ovat todellakin suhteettomia, ja nämä käänteet tässä lainsäädännössä ovat olleet hyvin epäennustettavia. Siirtymäaikaa on tosin jatkettu kahteenkin otteeseen ja ikään ja elämäntilanteeseen liittyviä poikkeussäännöksiä on matkan varrella lisätty, kuivan maan kiinteistöjä on osin vapautettu, mutta siitä huolimatta neuvonnan sekavuus ja markkinoille kiireellä tuodut laitteet, jotka eivät ole toimineet odotetulla tavalla, ja sääntelyn vaihtelu ovat nostaneet esille myöskin kuluttajansuoja- ja oikeusturvanäkökohdat. Käsittääkseni ministeriössä istuu tälläkin hetkellä työryhmä, joka pohtii tätä jätevesilainsäädännön muutosta. Mitä nyt on tulossa — olisin kysynyt tätä ympäristöministeri Tiilikaiselta — ja miten nämä kuluttajansuoja- ja myöskin oikeusturvanäkökohdat (Puhemies koputtaa) tulevat sitten esille?

16.26 Markku Pakkanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä normien purkamisessa on hyvää asiaa. Yksi on tämä sääntely, mitä me olemme itse täällä eduskunnassa tehneet. Täällä on otettu myös esille, että jos päätöksentekoa siirretään sinne maakunnille ja kuntapäättäjille, niin eivät tule huomioiksi kaikki asiat. Täällä salissa on merkittävä osa päättäjistä myös kuntapäättäjiä, ja ihmettelen, mihin se viisaus tällä matkalla nyt sitten kuntapäättäjillä häviää, jos me täällä pystymme normit tekemään ja sitten, kun mennään kuntapäättäjiksi, me emme pysty sitä valvomaan. Itse kyllä luotan kollegoihin ihan, että kyllä se päätöksenteko siellä kunnassakin onnistuu ja edut tulee hoidettua.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2015 vp

Minulla on käsissäni Kouvolan seudulta semmoinen, että jos pidetään tilaisuuksia, niin tapahtuman järjestäjälle lupahakemusta varten on sellainen noin kolmisenkymmentä pykälää, mihin pitää eri vapaaehtoisjärjestöjen hakea vastausta, kun lupaa myönnetään. Tässä olisi hyvä esimerkki, kuinka normeja voitaisiin purkaa ja selkeyttää.

16.27 Laura Huhtasaari ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on tarkoitus purkaa normeja, jotka ovat järkeä vastaan. On laadittu lakeja periaatteella, että varmuuden vuoksi hevosenlannan polttokin kiellettiin, vaikka EU:ssa ei sitä meiltä vaadittu. Talojen energiatodistuskin on täysin turha, me selviämme vallan hyvin ilman sitä, ja kysynkin, kuinka pian siitä pääsisimme eroon.

Edustaja Henriksson oli huolissaan, koska pidimme kiinni työvoiman tarveharkinnasta EU:n ja Eta-maiden ulkopuolella olevien kohdalla. Se oli erittäin järkevää pitää, koska meillä on lähes 400 000 työtöntä täällä Suomessa.

Edustaja Lindtman haluaa tehdä yhteistyötä. Niin mekin haluamme tehdä yhteistyötä ja otamme ne ehdotukset vastaan, jotka ovat järkeviä ja fiksuja.

16.28 Outi Mäkelä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lupaprosessien sujuvoittaminen ja vähentäminen ovat konkreettisia tapoja ja tehokkaita keinoja edistää investointeja ja uusien työpaikkojen syntymistä. Tässä on jo aikaisemmin tullutkin esiin, miten ympäristöhallinnon puolella tällä saralla on saatu paljon aikaiseksi.

Lupaprosesseista pääministeri nosti puheessaan esiin tämän palvelulupauksen koskien lupaprosesseja. Olisin tästä kysynyt konkreettisesti, onko tässä kyse nyt aikarajan asettamisesta käsittelylle, ja jos on, niin millä tavalla sitten varmistetaan, että näissä aikarajoissa pysytään, ja onko siinä jonkunlaista sanktiota mietitty.

16.29 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Zyskowiec vähän synkensi tätä liikuttavaa yhteishenkeä omimalla järkevän sääntelyn kokoomuksen omaisuudeksi. Myös ministeri Grahn-Laasonen muistutti listasta, jonka hän ja silloinen edustaja Männistö laativat toissa vuonna otsikolla K18-tähtisadetikku ja 45 turhaa sääntöä, ohjetta ja kieltoa. Heidän mielestään kaikista naurettavista normeista kaikkein naurettavin oli siis tämä tähtisadetikku, jota alaikäinen ei saa käyttää, ja voihan se tietysti sitä olakin.

Kyllähän tähtisadetikku kuuluu talvisiin juhliin ja erityisesti lapsille on siitä paljon iloa, joten tämä normi voidaan mainiosti purkaa, sillä se on porvarihallituksen tekemä. Lapset saivat täysin vapaasti polttaa tähtisadetikkua Vanhasen toiseen hallitukseen saakka, joka ajoi läpi kemikaaliturvallisuuslain muutokset juuri parahultaisesti joulun alla 2009. Tässä salissa ei yksikään kokoomuslainen tai keskustalainen sitä vastustanut, saatikka pitänyt naurettavana normina. Jokainen puolue siis saa tässä katsoa peiliin, ja jokaisella puolueella on myös hyviä saavutuksia. (Puhemies koputtaa) Olemme mielellämme yhteistyössä mukana, jos pääministeri haluaa jatkaa parlamentaarista yhteistyötä.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Tiilikainen, 2 minuuttia.

16.30 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Joitain vastauksia joihinkin kysymyksiin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2015 vp

Edustaja Heinonen kysyi tästä aikataulusta. Hallitusohjelmassa on todella paljon asuntorakentamista edistäviä kirjauksia, ylipäänsä rakentamista edistäviä kirjauksia ja kaavoitusvaltaa paikallisille tasoille siirtäviä kirjauksia. Osa näistä tuodaan hallituksen esityksinä eduskuntaan jo tulevana syksynä. Jotkut vaativat pitempää valmistelua, ja koska hyvään säätelyyn kuuluu myös huolellinen valmistelu, niin ne ehtivät sitten vasta vähän myöhemmin eduskuntaan. Mutta pää tulee auki tänä syksynä.

Edustaja Essayah kysyi tästä haja-asutusalueitten jätevesikysymyksestä. Todellakin, sitä on joitakin kertoja lykätty eteenpäin, ja nyt hallitus ratkaisee tämän ongelman hallitusohjelmaan kirjatulla tavalla, ja olen sillä tavoin evästänyt tuon asiaa valmistelevalle työryhmälle.

Edustaja Aalto kysyi aiemmin, kuka vastaa esimerkiksi ympäristönsuojelun toteutumisesta, jos ympäristöministeri ei enää vahvista maakuntakaavoja. Valta ja vastuu kulkevat käsi kädessä. Sen jälkeen maakuntavaltuustot vastaavat, että kaavat ovat lain mukaan laadittuja ja eri toiminnot sijoitetaan järkevällä tavalla, toistensa kanssa sopuosoitettuna.

Edelleen täällä kysyttiin tuulivoiman rakentamiseen liittyvästä asetuksesta. Siihen en ole ehtinyt riittävällä tarkkuudella vielä perehtyä, mutta ilman muuta tuo asetus annetaan.

Ja lopuksi, sokerina pohjalla: nämä ovat monta kertaa pieniä päätöksiä, ja tänään olen allekirjoittanut päätöksen, että isot ja pienet lehmät saavat olla samankokoisissa parsissa jatkossa. Ei erikokoisia parsia erikokoisille lehmille.

Puhemies Maria Lohela: Lopuksi pääministeri Sipilä, 2 minuuttia.

16.32 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitoksia rakentavasta lähetekeskustelusta tähän normien purkamiseen liittyen. Ihan muutaman kysymyksen vielä poimin tuolta, joihin vastaukset.

Edustaja Jalonen kyseli virkamiesten tahtotilaa tähän poliittisen tahtotilan muutokseen. Meillä on montakin asiaa, jotka vaativat uudelleen asennoitumista niin meiltä poliitikoilta kuin virkamiehiltäkin, ja tämä poikkihallinnollinen ajattelutapa ja tarkastelu on yksi sellainen, ja sitten tämä, että ruvetaan purkamaan myöskin aktiivisesti normeja, on toinen sellainen. Mutta kyllä suomalainen hyvä virkamieskunta lähtee tähän mukaan, siitä olen täysin vakuuttunut.

Edustaja Suutari kyseli aikataulua tähän normien purkuun. Nyt me lähdemme valmistelemaan tältä pohjalta asioita sillä tavalla, että syksyn aikana tuomme sitten kaikki muutkin kärkihankkeet tavalla tai toisella eduskunnan käsittelyyn.

Omaishoidon tuesta, edustaja Henriksson: Tämä on yksi niitä harvoja asioita, joihin hallitusneuvotteluissa osoitettiin lisää rahaa. Se 75 miljoonaa ei riitä siihen Kela-siirtoon, joka olisi tietyllä tavalla myöskin normien purkua, se tehostaisi toimintaa, mutta aivan siihen tuo 75 miljoonaa ei riitä, ja sitä käytetään sitten omaishoidon kehittämiseen muilla tavoin.

Edustaja Essayah otti esille tämän ennustettavuusasian, joka on erinomaisen tärkeää. Erityisesti yritystoiminnassa tämä lainsäädännön ennustettavuus on äärimmäisen tärkeä asia.

Edustaja Mäkelä, nostitte esille tämän palvelulupauksen. Se sisältö on juuri sitä, mitä kerroitte. Aikataulu ja tarkempi sisältö tulevat nyt sitten syksyn myötä.

Kiitoksia keskustelusta, arvoisa puhemies!

Keskustelu päättyi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2015 vp

Asian käsittely päättyi.